opinio, ut teſtatur Jaſ. *conſ.* 1. *in princip. lib.* 1. & patet ex dictis ſupra *in* 2. *notab.*

21 Quod præcipuè habet locum in Principe Eccleſiaſtico, quia Eccleſia eſt cultrix Juſtitiæ, quæ quidquam injuſtum non patitur in ſe, vel alium fieri, *ut cap.* 1. §. *Sed diverſum de alienat. feud.* Ita Rom. *conſ.* 352. *Quæritur n.* 16. *verſ. Et hoc maximè.* Et multò magis procedit in Summo Pontifice, ut dicit hic Bero. *num.* 29.

22 Quin imò etiam Deus obligaretur ex promiſſione, ut verbis Baldi utar. *in l.* 1. *in princip. ff. de pact.* ubi Magiſtrum ſententiarum refert ita dicentem. quod adeò verum eſt, ut nec etiam de plenitudine poteſtatis poſſit Imperator vel Pa-
23 pa contravenire contractui, ut idem Bald. *not. in cap.* 1. §. *Ad hoc col.* 5. *ff. de pac. juram. firman.* Paul. de Caſtr. *in leg. Digna vox, cod. de legibus*, Soc. *conſ.* 86. *num.* 14. *lib.* 4. ubi allegat eundem Paul. de Caſtr. *in leg. fin. cod. de tranſ. action.* Dec. *in cap.* 1. *num.* 20. *de conſtit.* Undè Gemin. *conſ.* 74. *Attentis in princip.* ait: *non obſtare ſi dicatur, Papa eſt Princeps habens ſupremam poteſtatem, ergò ſibi eſt poſſibile tale vitium tollere, cap. Cuncta per mundum, & cap. Per Principalem, 9. quæſt. 3. cum ſimil. quia illud non procedit in contractibus, vel Pactis geſtis per principem etiam cum ſibi ſubjectis, quia talia per Principem ſunt ſervanda.* Hæc Gemin. ſubdens de hoc eſſe text. hic. Idem ex facto reſpondit latè Cardin. Zabarell. *conſ.* 147. *Dominus noſter Papa*, dicens: *Licèt Papa dicatur habere Summam poteſtatem in tantùm quòd contractum nullum validare poteſt, tamen procedit quatenus conſideratur Papa tanquam Summus Pontifex; ſed quando contrahit, tunc conſideratur tanquam privatus, & tenetur obſervare*, allegat textum hic. Et infrà: *Non ſubeſt ergò honeſtas ſi contravenire velit, cùm de jure non poſſit. Imò ſicut in privato contractus à principio eſt voluntatis: ex poſt facto eſt neceſſitatis*, lege *Sicut cod. de actione & obligatione: ita & in Principe à paritate rationis.* Hæc Card. qui latiùs ibi proſequitur & loquitur de plenitudine poteſtatis, ut patet in Bulla Bonifacii ab eo relata in themate: quemadmodum etiam loquuntur in cap. 1. *de Conſtitutionibus.* Abbas *num* 7. *verſ. Et idem dicit*; & Decius *num.* 20. *verſ. Et iſta limitatio.*

24 Et idem Juris eſt in ſucceſſore; nam nec ipſe poteſt reſilire à Contractu per prædeceſſorem inito, ut initio diximus etiam de plenitudine poteſtatis, ut ſcripſit Paulus de Caſtro in lege *Digna vox, cod. de Legibus* cum aliis allegatis per Gabriel. *concluſione* 5. *de jure quæſito non tollendo num.* 18. Nec audiendi ſunt qui dicunt Principem id poſſe etiam ſine cauſa de poteſtatis plenitudine; ſed tamen graviter peccare, ut hic per Bero *num.* 22. quoniam ad peccatum non ſe extendit potentia Principis: imò nec potentia Dei. Sanctus Thomas in 1. parte *quæſtione* 25. *art.* 3. *ad* 2. latè Cardin. *conſ.* 142. *Punctum quæſtionis num.* 2. *verſiculo Sed his litteris non obſtantibus*, & ſcripſi pleniùs in cap. *Conſultationibus num.* 46. 50. & 57. *de Cler. ægrot.*

Propoſitæ autem aſſertionis multiplex ratio affertur à
25 Doctoribus.

Primam ponit Anchar. *conſ.* 1. *ut tactum eſt num.* 3. quia nihil eſt quod lumine clariore perfulgeat quàm recta fides in Principe. Epiſtolâ *Inter claras cod. de Summa Trinitate & Fide Catholica*: undè dicit Baldus *conſ.* 24. *Jus Abbatialis Dignitatis num.* 1 *lib.* 2. fidès Contractûs & à Papa & à Cæſare ſervari debet: imò & Deus arctat ſeipſum ex lege promiſſionis; & non ſervare fidem Contractûs, eſt mentiri, lege *Dolus, ff. mandati.* Abominabile autem eſt mendacium & ſtellonatus in ore Vicarii Jeſu Chriſti & horribile; & ideò tenetur promiſſa ſervare.

Secundam rationem ex abſurdo adducit Cardin. *dicto conſ.* 147. *num.* 91. *verſ. Præterea hoc eſſet graviter*, quia ex eo quòd Princeps deciperet illos qui cum illo contraxerunt: ſcandalizarentur Catholici, quod Papa non intendit cap. *Nihil de præſcript.*

26 Tertia ratio quæ ex præcedente conſequitur, affertur à Baldo in lege *Princeps in fine ff. de Legibus* & Roman. *conſ.* 352. *Quæritur primò num.* 24. quia ſi eſſet in ſola Principis voluntate, Contractum quem cum ſubdito facit, infringere: nullus veriſimiliter contraheret cum ipſo; & ſic hominum commercio careret in contrahendo; eſſet autem abſurdum, ut qui Princeps eſt omnium: careret commercio hominum; & ſumitur hæc ratio ex textu ad propoſitum notabili in lege *Quòd ſi minor, §. Non ſemper, ff. de minoribus.* Inter majores enim pœnas revocatur inter homines eſſe & hominum carere 27
commercio, lege *Hi qui ad Sanctam cod. de Apoſt.* quæ ratio 28
indicat hoc in favorem Principis introductum eſſe. Sed tamen ob utilitatem privatorum potiùs videtur principaliter conſtitutum, ne cum ipſorum jactura decipiantur; & ideò omnes Contractus qui fiunt à Principe, habent naturam Contractûs bonæ fidei, ut inquit Baldus in cap. 1. §. *Si quis verò in princ. de pace Conſtan.*

Quartam rationem ponit idem Baldus *conſ.* 327. *Prædic.* 29
num. 4. *lib.* 1. quia Princeps debet habere unum calamum & unam linguam; & non plures linguas, quia ſcriptum eſt: *Quæ procedunt de labiis meis, non faciam irrita*; & ideò debet eſſe immobilis, ſicut lapis angularis & ſicut polus in Cœlo.

Quinta ratio eſt ejuſdem Baldi in lege *Ex imperfecto ad* 30
finem, cod. de teſtam. & Decii hic *num.* 3. quia in Contractibus æqualitas requiritur; & ideò Princeps Jure communi utitur, dictâ lege *Ex imperfecto.* Et quamvis Princeps Lege poſitivâ ſit ſolutus: tamen ut formaliter inquit Baldus in lege *Si aquam num.* 45. *verſ. Hoc facit ad propoſitum noſtrum, cod. de ſervit. & aqua.* Lege poſitivâ Princeps obligatur à dictamine rationis, quia eſt animal rationale; ideo eâ non eſt Princeps ſolutus. Nulla enim autoritas, neque Principis neque Senatûs poteſt facere quòd Princeps non ſit animal rationale mortale; nec eum abſolvere à dictamine rectæ rationis, lege 2. *ff. de uſufruct. earum rerum.*

Ultima & potiſſima ratio in hac materia, eſt quam adducit 31
Cardin. *in dicto conſilio* 147. *num.* 7. Abbas in dicto cap. 1. *num.* 7. *de Conſtitut.* & Doctores communiter hic, quia Papa contrahendo obligatur Jure naturali: à quo ſurgit æquitas obligationis, lege 1. *ff. de pactis*: quod autem habet ſubſiſtentiam, de Jure naturali à Principe tolli non poteſt, lege finali, *cod. Si contra Jus vel utilitatem publicam*; & notat Innocent. in cap. *Quæ in Eccleſiarum de Conſtitut.* Ad idem quod tradit Barbat. in dicto cap. 1. *col.* 13. & Decius *num.* 21. *de Conſtit.* dum dicunt Principem obligari ex contractu ratione conſenſûs qui eſt de Jure naturali, cui etiam Imperator & Papa ſubjiciuntur, Clem. *Paſtoralis de re judicata.* Et in idem recidit quod ait Rolan. à Valle *conſ.* 66. *num.* 4 *lib* 2. Contractus eſſe de Jure Gentium: quod eſt immutabile & non poteſt tolli per Principes.

Nec applicatur quòd in præjudicium ſucceſſoris non va- 33
leat conceſſio facta de Regalibus, Bald. *in tit de pace Conſtitut. in ver Amplius conſueverunt*: quia præter id, quod non verſamur in Regalibus, quæ in ſignum dominii, & ratione juriſdictionis competunt, de quibus loquitur Bald. & alii, qui ipſum ſequuntur. Hæc concluſio non procedit in Regalibus, quæ ſolita ſunt concedi per Principem. Claud. de Seiſel. *in tit. qui feud. dare poſſ. col.* 3. præſertim ubi non inducitur notabilis diminutio Principatûs, ut poſt alios tradit Gabr. *d. concluſ.* 5. *num.* 8.

Neque obſtat ſi dicatur ſaltem ex juſta, & rationabili cau- 34
ſa reſpiciente publicam utilitatem Princeps poteſt reſcindere contractum, Aym. *conſ.* 5. *num.* 4. Quia ex juſta cauſa poteſt dominium rerum auferre uni, & dare alteri *leg. Bene à Zenone*: & ibi Bald. *C. de quadrienn. præſcript. l. Lucius, ff. de evict.* Innocent. *in dict. cap. Quia plerique n.* 5. *de immunit. Eccleſ. & in cap. Debitores de jurejur.* Undè ſicuti poteſt ex cauſa tollere jus quæſitum; ita & contractum reſcindere; quæ cauſa benè præſumitur in ſupremo Principe. Ita Alexan. *conſ.* 1. *num.* 11. & 12. *verſ. Venio ad ſecundum lib.* 2.

Id, inquam, non obſtat, quia intelligitur quando aliàs 35
publica utilitas haberi non poſſet, niſi auferretur tertio jus quæſitum ex contractu, ut poſt Hoſtienſem, & alios declarat Gabriel *d. concluſ.* 2. *n.* 4. *de jure quæſit, non tollen.* quod non verificatur hoc caſu, ubi agitur de privato intereſſe Ærarii ipſius Principis, & nulla adeſt cauſa, quæ Principem cogat ad redimenda loca Montium in præjudicium eorum, qui bona fide cum Principe contraxerunt. Undè aliud dicendum eſſet, ſi verè hujuſmodi ratio vigeret per ſupradicta Quæ tamen correctioni ac judicio S. D. N. Papæ in omnibus, & per omnia ſubmitto.

DE PROBATIONIBUS.

Alexander III.

CAPUT II.

SIcut conſuetudo laudabilis: & infrà. Sanè quoniam apud vos conſuetum eſſe dicimus, ut cùm aliquis intentionem ſuam fundaverit inſtrumentis, aut teſtibus, ei ſacramentum nihilominùs deferatur, quod ſi ſubire noluerit, fides probationibus non habetur. Nos (cùm tunc demum ad hujuſmodi ſit ſuffragium recurrendum; cùm aliæ legitimæ probationes deeſſe noſcuntur) talem conſuetudinem reprobamus.

SUMMARIUM.

1 *COnſuetudo non valet ultra probationem plenam exigens juramentum, & num.* 8.
2 *Intentionem ſuam fundare quis dicitur, quando plenè probat id quod intendit, vel quando habet pro ſe juris aſſiſtentiam.*
3 *Teſtes, & inſtrumenta eamdem vim habent ad plenam probationem faciendam.*
4 *Probatio per ſcripturam in quibus caſibus requiratur.*
5 *Juramentum ſuppletorium tunc demùm eſt deferendum, cùm aliæ probationes deficiunt, dummodo tamen ſaltem ſemiplenè ſit probatum.*
6 *Et habito reſpectu ad legalitatem perſonæ, & quantitatem cauſæ, & n. ſeq.*
7 *Juramentum in ſupplementum, ut deferri poſſit, quæ requiſita debeant concurrere, & in quibus caſibus non ſit deferendum.*
8 *Conſuetudo exigens juramentum ultra plenam probationem adverſatur juri naturali, ſcripto, & divino.*
9 *Conſuetudo invalidans plenam probationem, aut eam reſtringens non valet.*
10 *Pactum juratum de conficiendo inventario rerum reſtituendarum ſoluto Matrimonio an impediat probationem per teſtes, & n. ſeq.*
11 *Pactum ut probatio rerum reſtituendarum ſoluto Matrimonio aliter fieri non poſſit, quàm per inventarium, an firmetur juramento, & n.* 16. *& ſeq. uſque in fin.*
12 *Inventarii conficiendi obligatio non impedit, quin rei veritas aliunde probari poſſit.*
13 *Scriptura ex eo quòd de illa conficienda partes paciſcuntur, non efficitur de ſubſtantia actus.*
14 *Probationum renuntiatus non præſumitur, niſi probetur.*
15 *Pactum & rerum traditio aliàs quàm per inventarium probari non poſſit, eſt nullum, & n.* 18.
16 *Et an firmetur juramento, & num.* 18. *& num. ſeqq. uſque in fin.*
19 *Juramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis.*
20 *Item contra bonos mores non eſt obligatorium.*
21 *Nec de re vetita ob publicam utilitatem.*
22 *Juramentum contra publicam utilitatem ſecundariò, non autem principaliter valet.*
23 *Pactum ut non liceat probare niſi per ſcripturam, eſt contra bonos mores.*
24 *Judex officio poteſt recipere teſtes non obſtante partium juramento, quod veritas aliter probari non poſſit, quàm per Scripturam.*
25 *Juramentum de teſtibus non inducendis non obſtat, quin produci poſſint exuberantis fidei, & autoritatis.*
26 *Probatio per quinque teſtes æquipollet probationi inſtrumentali.*
27 *Veriſimilitudo in probationibus præcipuè ſpectanda eſt.*

1 S*Icut.* Actor qui plenè probavit, non debet compelli jurare. Joan. Andr. Bald. & Anchar. Subaudi etiam ſi hoc habeat conſuetudo, ut in textu Bellam. Cardin. & Aretin. Vel ſic, & formaliùs non valet conſuetudo ultra probationem plenam exigens juramenta. Hoc dicit Butr. Abb. Aretin. & Decius. Addunt Abbas & Felin. ſine cauſa rationabili. Sed hoc non colligitur ex textu. Dividitur in duas partes. Prima narrat conſuetudinem, quam ſecundò improbat ibi, *nos cum.*

2 Nota primò ibi *Intentionem ſuam fundaverit*, quòd aliquis dicitur intentionem ſuam fundare, cum plenè probat id, quod intendit, ſecundum Abb. *hic in* 1. *notab.* Aliàs dicitur quis fundare ſuam intentionem, quando habet pro ſe juris communis aſſiſtentiam, ut legitur, & notatur *in cap. Cùm perſonæ de privileg. lib.* 6. & ſcripſi plenè *in cap. Nullus à nu* 27. *infra de Paroch.*

Secundò nota ibi, *Inſtrumentis, aut teſtibus.* Eamdem
3 vim ad fundandam intentionem, & plenam probationem faciendam obtinere teſtes, & inſtrumenta, *cap. Cùm Joannes, §. Porro, infra de fid. inſtrument.* cum ibi eamdem vim obtineant inſtrumentum, fides, & depoſitiones teſtium, *cap. Tuæ de Cleric. Peregrin. l. In exercendis, C. de fide inſtrum.* Hoſtienſ. *hic n.* 1. *in verb. Inſtrumentis, aut teſtibus.* Fallit in caſibus, in quibus lex non confidit de teſtibus, & requirit ſcripturam quos enumerat gloſ. *in cap.* 1. *de cenſibus lib.* 6. *in verb. in ſcriptis*, ad quem quotidie recurritur, Speculat. *in tit. de Inſtrum. edition. §. Reſtat, verſ. Sed ſi alii.* Alex. *conſ.* 107. *Videretur à num.* 3. *lib.* 7. plenè Guidopap. *deciſ.* 582. *Reperitur inſtrumentum publicum n.* 3. Et his adde Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 9. ibi, autenticis ſcripturis probetur.

Tertiò nota ibi, *Cùm aliæ legitimæ probationes deeſſe noſ-* 4
cuntur. Tunc demum eſſe recurrendum ad ſuffragium juramenti ſuppletorii, cùm aliæ legitimæ probationes deficiunt, *ut hic, & in leg. In bonæ fidei, C. de rebus credit. & in leg. Admonendi, ff. de jurejurand. cum concordantib.* de quibus hic in gloſ. 1. dummodo tamen ſaltem ſemiplenè ſit probatum; aliàs enim non defertur hoc juramentum in ſupplementum, *cap. Ex inſinuatione*, & ibi gloſ *in ver. Clerici de Procurator.* Et hic notant Innocent. *in fin.* Hoſtienſ. *num.* 2. *in fin. verſ. Tertiò*, ubi ſemiplenè probatum eſt, *& num.* 3. Joan. Andr. *num.* 3. *eodem verſ.* Bellam. *num.* 8. & reliqui omnes, Bald. *in d. leg. Admonendi num.* 57. & ibi etiam Jaſon. *in prima lectura num.* 75. *& n.* 118. *& in repet. n.* 259. ubi enim actor nihil probat, abſolvendus eſt reus, *l. fin. C. de rei vendicat.* etiam ſi nihil præſtiterit, *ut c. unico, §.* 1. *in princip. infra, ut Eccleſiaſtic. benefic.* Si actor plenè probat, reus condemnandus eſt, *cap. Ex litteris, verſ. Quibus etiam in fin. & cap. In præſentia infra eodem, cap. Gravis, & cap. Accepta de reſtitut. ſpoliat.* Reſtat igitur, ut tunc ſolùm ſit recurrendum ad remedium ſubſidiarium juramenti, cùm ſemiplenè probatum eſt, ut hic, *& in dict.*
cap. Ex inſinuatione, & cap. fin. ſupra quod metus cauſa, 6
ſecundum Hoſtienſem, & reliquos poſt eum; habito tamen reſpectu ad qualitatem perſonarum, & quantitatem cauſæ: *l. Si quando, C. Undè vi, cap. ultim. de jurejur. l. Legitimos, ff. de legitim. tutor.* gloſ. 1. *hic in fin.* Ad hoc enim, ut tale juramentum deferatur, debent concurrere legalitas perſonæ, parvitas cauſæ, ſeu præjudicii, & aliæ qualitates, quas latè enumerant Cyn. *in d. l. in bonæ fidei, C. de reb. credit.* Joan. Andr. & Canoniſtæ *in d. cap. ultim.* Socin. Sen.

20 *Monaſterium habetur loco filii. Procedit in caſibus in jure expreſſis; alias ſecùs, n. 23.*
21 *Subſtitutio expirat ſi filius gravatus reſtituere partem hæreditatis Patruo ſi ſine liberis decedat, Monaſterium ingrediatur.*
22 *Teſtamentum, in quo Monaſterium non fuit inſtitutum ſaltem in legitima, an rumpatur, ſi teſtator fiat Monachus.*
23 *Fictio locum non habet, niſi in caſibus in jure expreſſis.*
24 *Subſtitutio facta filio ſine liberis decedenti evaneſcit, ſi filius profeſſionem emittat Regularem, & hæreditas applicatur Monaſterio.*
25 *Secùs ſi decedat ante profeſſionem, vel infra tempus probationis exeat.*
26 *Et an hoc procedat ſive ſubſtitutio ſit fideicommiſſaria, ſive directa.*
27 *Et quid ſi ſubſtituti ſint fratres teſtatoris.*
28 *Et quid ſi teſtatoris filii ſint.*
29 *Subſtitutio facta ſub conditione, ſi deceſſerit ſine filiis ex ſe, vel ex ſuo corpore natis, an evaneſcat, ſi gravatus fiat Monachus.*
30 *Subſtitutio facta ſub conditione ſi ſine liberis deceſſerit, an expiret ſi gravatus fiat Clericus Eccleſiæ ſæcularis.*
31 *Et quid ſi ſubſtitutus ſit locus Religioſus, vel Eccleſia ſæcularis, aut alius locus pius.*
32 *Et quid ſi conditio illa fuerit appoſita in contractu gratuito, vel oneroſo, aut in ſtatuto.*
33 *Et quid ſi relata fuerit in perſonam ipſius teſtatoris.*
34 *Et quid ſi gravatus ingrediatur Monaſterium in fraudem ſubſtituti.*
35 *Et quomodo hujuſmodi fraus probetur.*
36 *Monaſterium Mendicantium non facit deficere conditionem ſi hæres ſine filiis deceſſerit.*
37 *Et quid poſt Concilium Tridentinum, n. 67. & 117.*
38 *Mendicantes an ſint capaces acquiſitionis bonorum immobilium in communi, & num. ſeqq. uſque ad nu. 69.*
39 *Fratres Minores ſunt incapaces hæreditariæ ſucceſſionis, etiam in communi.*
40 *Sunt fundati in arctiſſima paupertate ſupra omnes Mendicantes.*
41 *Frater Minor ſi hæres inſtituatur, perinde eſt, ac ſi mortuus inſtitutus fuiſſet.*
42 *Teſtamentum, in quo Fratres Minores ſunt inſtituti, non valet, niſi adſit cohæres, & hæreditas defertur venientibus ab inteſtato.*
43 *Fratres non ſunt capaces fideicommiſſi univerſalis.*
44 *Nec jure legati habere poſſunt hæreditatem.*
Nec legata particularia jure inſtitutionis, ibid.
45 *Fratres Minores ſi hæredes inſtituantur ea lege, ut vendant, & pretium convertant in ſuas neceſſitates, inſtitutio non valet.*
46 *Idem ſi inſtituantur ea lege ut pretium erogent in conſtructionem Eccleſiæ.*
47 *Fratres Minores non excludunt ſubſtitutum ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis.*
48 *Et bona profitentis Religionem Fratrum Minorum ſi de illis antea non diſpoſuerit, deferuntur venientibus ab inteſtato.*
49 *Novitius in Religione Fratrum Minorum poteſt de bonis ſuis liberè diſponere.*
50 *Servatâ tamen formâ à Concilio Tridentino præſcriptâ ſi diſpoſuerit inter vivos; Secùs ſi in ultima voluntate.*
51 *Inſtitutus ab ingrediente Religionem Fratrum Minorum, ſtatim ſecuta illius profeſſione, poteſt capere hæreditatem, etiam non expectata morte naturali.*
52 *Fratres Minores ſunt capaces legati rei immobilis, vel annui redditûs ad effectum vendendi, & convertendi pretium in eorum neceſſitates.*
53 *Dummodo pretium ſit moderatum.*
54 *Et legatum fiat ſub modo licito, vel ſimpliciter.*
55 *Infirmariæ Fratrum Minorum an validè fieri poſſit legatum annui redditus, & n. ſeqq. uſque ad n. 65.*
56 *Fratribus Minoribus conceditur recurſus pro pecunia ad amicos ſpirituales pro neceſſitatibus Infirmorum, & Fratribus induendis duntaxat.*
57 *Fratribus Minoribus legari non poteſt annuus redditus pro alimentis.*
58 *Alimentis legatis veniunt non ſolùm cibaria, habitatio, & veſtitus, ſed etiam medicinæ, ſalarium Medici, Stratum, & omnia ad victum neceſſaria.*
59 *Fratribus Minoribus annuos redditus habere non licet.*
60 *Niſi pro divino cultu.*
61 *Joannis de Anania reſponſum circa legatum uſusfructûs factum infirmariæ Fratrum Minorum refellitur, & num. ſeqq.*
62 *Fratrum Minorum Eccleſiæ relinquere idem eſt, quod relinquere ipſis Fratribus.*
63 *Legatum uſusfructûs factum infirmariæ Fratrum Minorum eſt in fraudem paupertatis.*
64 *Fraus omnis eſt prohibita de jure naturali.*
65 *Mendicantes, exceptis Minoribus: de jure poſſunt acquirere bona immobilia in communi etiam per viam inſtitutionis non ut retineant, ſed ut vendant, & ſe alant.*
Et quid ex Concilio Tridentino, n. 67. & n. 117.
66 *Societas Jeſu eſt capax poſſeſſionum etiam per viam inſtitutionis ut vendat, & pretium eroget in ſuas neceſſitates, & alios pios uſus.*
68 *Mendicantes, exceptis Capucinis, & Minoribus de Obſervantia, ex Concilio Tridentino poſſunt in communi bona immobilia poſſidere.*
Et excludunt ſubſtitutum ad inſtar non Mendicantium.
Monaſterium an ſuccedat in feudo, remiſſivè, ibid.
69 *Frater Minor tranſiens ad Tertium Ordinem Sancti Franciſci an recuperet jus ſuccedendi in bonis ſibi ex teſtamento, vel ab inteſtato poſt tranſlationem delatis, & n. ſeqq. uſque ad n. 81.*
70 *Monachus factus Epiſcopus ſuccedit in hæreditate ſibi poſt aſſumptionem delata eamque acquirit Eccleſiæ ſuæ.*
71 *Non deſinit eſſe Monachus, nec abſolvitur à ſubſtantialibus regulæ.*
72 *Regularis ad alium ordinem tranſlatus nihil habet commune cum primo.*
73 *Et deſinit eſſe filius primi Monaſterii.*
74 *Et regulatur ſecundum inſtituta Ordinis, ad quem transfertur.*
75 *Regularis ſua culpa tranſlatus à Religione incapaci ad capacem, non recuperat jus ſuccedendi.*
76 *Regularis tranſlatus ad Religionem capacem non ſuccedit in hæreditate ſibi delata ante tranſlationem, atque agnita per venientes ab inteſtato.*
77 *Et quid ſi nondum agnita.*
78 *Fratres Minores S. Franciſci de Obſervantia tranſeuntes ad Conventuales ſunt incapaces ſucceſſionis.*
79 *Fratres Conventuales qui ſint.*
80 *Fratres Tertii Ordinis S. Franciſci ſunt capaces bonorum immobilium in communi ex inſtituto, Fratres Conventuales ex privilegio, ibid. & n. ſeq.*
81 *Societas Jeſu, ejuſque domus, Collegia, & perſonæ an verè, & propriè ſint Ordinis Mendicantium, & nu. ſeqq. uſque in fin.*
82 *Quid in profeſſis quatuor votorum.*
Et quid in Coadjutoribus formatis, n. 85.
Et quid in Scholaſticis, num. 86. & ſeqq. uſque in fin.
83 *Societas Jeſu fundata eſt in arctiſſima paupertate.*
84 *Ceſſit juri ſuo in domibus profeſſis, & renuntiavit conceſſioni Concilii Tridentini.*
86 *Societas Jeſu ex primævo inſtituto poteſt habere collegia habentia redditus ſtudentium uſibus applicandos.*
87 *Mendicantes qui ſint, & n. 112.*
88 *Habent pro dote Mendicitatem.*
89 *Habere propriè, quis dicitur jure dominii.*
90 *Societatis Jeſu Scholaſtici poſt votum paupertatis retinere poſſunt dominium bonorum ſuorum conſcio, & approbante Superiore.*
Declaratur, n. 118.
91 *Religio una non poteſt eſſe diverſorum Ordinum, & nu. ſeqq.*
92 *Societatis Jeſu corpus conſtat ex Profeſſis, Coadjutoribus, & Scholaſticis.*
93 *Mendicantes Ordines à non mendicantibus differunt ſpecie.*
94 *Mendicantes ad vitam activam, Monachi verò ad contemplativam ſunt inſtituti.*
95 *Univerſitas eſt illius naturæ, cujus eſt major illius pars.*
96 *Univerſitas, in qua ſunt plures laïci, quàm Clerici, cenſetur laïcalis, & è converſo.*
97 *Univerſitas mixta aſſumit naturam à potentiori, ſeu digniori.*
98 *Membra ſunt illius naturæ cujus eſt caput.*
99 *Mendicantibus non licet ad non Mendicantes tranſire, ut ibi officia & adminiſtrationes aſſumant.*
100 *Religionum diverſitas ſumitur ex fine, ad quem ordinantur.*
101 *Novitii, quia tendunt ad profeſſionem, dicuntur religioſi, licet non ſint tales cum effectu.*
102 *Mendicantium Ordinem, Monaſteriorum, vel Collegiorum nomine intelliguntur illorum perſonæ, non autem ædificia, vel Univerſitas prout eſt perſona ficta.*
103 *Univerſitas nihil aliud eſt, niſi homines, qui ibi ſunt*
104 *Actus & paſſiones, quæ in facto conſiſtunt, ſunt ſingulorum, non autem Collegii, vel Univerſitatis.*
105 *Collegium aſſumit naturam à perſonis, ex quibus componitur.*
106 *Bulla Pii V. declarans Societatem Jeſu eſſe Mendicantem expenditur, & num. ſeqq. uſque ad numer. 112.*
107 *Conſtitutio trahitur ad præterita ſi ſit declaratoria, non autem ſi ſit novi juris, ſeu privilegii inductiva.*
108 *Societas una non debet diverſo jure cenſeri.*
109 Religioſis

109 *Religioſis quæ adhærent, Religioſa ſunt.*
110 *Relatio fit ad præcedentia cum ſuis qualitatibus.*
111 *Cauſa finalis in proœmio expreſſa regulat totam diſpoſitionem.*
112 *Intellectus* cap. unic. de Relig. domib. lib. 6.
113 *Regula non dicitur reſpectu alicujus membri, ſeu partis integralis ſed reſpectu totius corporis Religionis.*
114 *Religio poteſt eſſe mendicans ex regula, licet aliquod ejus membrum non mendicet.*
115 *Mendicantium ſtatui, & eſſentiæ non repugnat bona immobilia in communi poſſidere.*
116 *Mendicantes ſunt qui ex fundatione ſuæ regulæ non habent redditus, licet de facto, vel ex privilegio non mendicent.*
118 *Societatis Jeſu Scholaſtici quamvis habeant dominium bonorum ſuorum, tamen ſunt verè Religioſi eorumque vota ſimplicia ſunt ſubſtantialia & in dubium hoc revocantes ſunt ipſo jure excommunicati.*

1 IN *præſentia*. Dubia probatio non relevat probantem. Hoc
dicit, ſecundum Joan. Andr. Bald. Bellam. Butr. Card.
Anchar. & Imol. vel pleniùs ſecundum Aretin. & Felin.
2 Monaſterium facit deficere conditionem, ſi hæres deceſſerit
ſine filiis; & qui debet probare de uno actu, vel tempore
3 limitato, ſi probet tale quid, quod poſſit convenire illi
actui, vel tempori & etiam alteri, æquivocè probat & ideò
ſuccumbit. Dividitur in tres partes principales. In prima ponitur
proceſſus factus coram judice Delegato. In ſecunda
ibi *Dilectus*, *ſententia judicis*. In tertia ibi, *Nos igitur*.
Confirmatio Apoſtolica & prima ſub dividitur in quatuor,
ut hîc per Joan. Andream & alios.
4 Nota primò ibi, *Monaſterio veſtro obtulit ſe & ſua*: caſum
ſingularem, in quo quis in vita poteſt ſe privare facultate
teſtandi, videlicet offerendo ſe, & omnia bona ſua
loco Religioſo, ſecundum Abb. *hîc n.* 2. & Dec. *num.* 26.
5 Offerens enim ſimpliciter ſe, & ſua Eccleſiæ Regulari, cenſetur
obtuliſſe bona etiam futura, ut hîc per Butr. *in fin.*
alioquin ſi offerret præſentia tantùm, vel aliquid ſibi reſervaret
etiam quoad uſumfructum, oblatio non eſſet plena,
nec offerens potiretur privilegiis Monaſterii, cui ſe obtulit,
ut probavi latiſſimè *in cap. ut privilegia*, *infra de privileg.*
ubi plenè videas de hujuſmodi oblatis. Undè ex oblatione
ſimpliciter facta adimit ſibi omnino facultatem teſtandi
& tamen valet oblatio, ut hîc: quod eſt valde notabile
ad limitationem, *l. Stipulatio hoc modo concepta*, *ff.
de ver. obligat.*
6 Ex hoc infert ſingulariter Bart. *in l. final. num.* 13. C.
de pact. Ut valeat donatio facta Eccleſiæ omnium bonorum
præſentium & futurorum & conſequenter favore Eccleſiæ
poſſit quis ſe privare facultate teſtandi, quamvis Religionem
non intret; quia quemadmodum poteſt favore Eccleſiæ
dare ſe & omnia bona ſua, ita & ſua ſine ſe. Sed
Abb. *hîc in* 5. *notab.* mordet dictum Bartoli; quia cùm quis
offert etiam ſe, per ingreſſum Monaſterii fingitur mortuus,
ut c. Placuit 16. *quæſt.* 1. *& l. Deo nobis*, C. *de Epiſ.
& Cler.* Undè nihil mirum ſi poteſt donare omnia bona ſua
præſentia & futura, quia etiamſi expreſſè non donaret,
tamen tranſirent in Monaſterium ſi aliter de illis non diſponeret,
*cap. Quia ingredientibus & cap. Si qua mulier &
§. Nunc autem* 19. *quæſt. ult.* & Auth. *ingreſſi*, *C. de Sacroſ.
Eccleſiis.* Hæc autem ratio ceſſat, quando offerens
non intrat in Monaſterium. Tu verò non recedas ab opinione
Bartoli, quæ eſt valdè pia & Eccleſiæ favorabilis, ut
ipſemet Abbas fatetur & eam ſequuntur idem Abbas *in cap.
fin. in* 1. *not. de ſucceſſ. ab inteſt. & in conſ.* 102. *Circa perſonarum
nu.* 2. *part.* 2. Mar. Socin. *in tract. oblat. in* 10.
libell. in 1. *quæſt.* & eſt ex mente gloſſæ *penult in cap.
Ut lex continentiæ* 27. *quæſt.* 1. eamque communem eſſe
atteſtantur Purpurat. *in d. l. final. num.* 242. ubi etiam Cagnol.
num. 203. Covarr. *in rubr. de teſtament. in* 2. *part. n.*
5. *in fin.* Duen. *in reg.* 219. *in* 1. *limitat.* Clar. *in §. Donatio
quæſt.* 20. *verſ. Ulteriùs quæro* Pariſ. *hîc num.* 21.
& Dec. *n.* 16. qui licèt multa in utramque partem adducat,
diſputationis gratia, præſertim circa intellectum, *l. Jubemus
nulli §. c. de Sacroſ. Eccleſ tamen num.* 29. *verſ. Et ex
prædictis fatetur* in practica à communi opinione recedendum
non eſſe præcipuè cùm agatur de favore Eccleſiæ, ad
text. *in l. Sunt perſonæ*, *ff. de Religioſ. & ſumpt. funer.*
7 Et quamvis non reſpondeat ad motivum Abbatis, tamen
reſponderi poteſt, validitatem donationis, per quam quis ſe
privat facultate teſtandi offerendo ſe & ſua Monaſterio,
nullatenus fundari in ea ratione, quòd ſit mortuus mundo:
quandoquidem poteſt quis donare ſe & ſua loco Religioſo
abſque eo, quod fiat Monachus, *ut cap. Cum &
plantare*, §. 1. *& cap. Ut Privilegio de privileg. & cap.
Per exemptionem*, *eod. tit. lib.* 6. & idemmet Abb. fatetur
hîc in 1. *not.* & Dec. *num.* 42. Quo caſu oblatus non dicitur
mortuus mundo, imò poteſt eſſe conjugatus & Matrimonium
contrahere etiam poſt oblationem, Calder. *conſ.
ult. de regular.* Card. *conſ.* 21. Bald. *conſ.* 240. *in* 5. *vo-*
8 *lum.* Imol. *in Clem.* 1. *n.* 10. *de decim.* Nec verum eſt
bona tranſire in Monaſterium quando quis ſimpliciter offert
ſe abſque ulla bonorum mentione: imò enim talis oblatus
non renunciat propriis, niſi profeſſionem immittat regularem
& ita intelligi debet gloſ. *in d. cap. Ut lex continentiæ*
17. *quæſt.* 1. in ibi declarat Archid. & poſt
eum Calder. *d. conſult. ultim. num.* 1. *verſ. Et quod dic-*
tum eſt per gloſ. Et ita eo caſu non veniunt in conſequentiam
perſonæ, ut inquit Bald. *loco citato*; & adde quod
ſcripſi *in d. cap. Ut privilegia num.* 14. 29. *de privileg.*
Secundò nota ibi, *Nec contra oblationem ſuam venire ju-* 9
ramento firmavit. Monaſterium poſſe recipere oblationem perſonæ
& bonorum etiam juramento firmatam, nec indè oriri
ſiniſtram aliquam ſuſpicionem, quod ingredientem ad oblationem
& juramentum induxerit propter bona temporalia,
ut hîc per Abb. *n.* 2. *v. Nota quam licitè oblationem ſuam*, 10
& Dec. *in octavo notab.* non enim ex hoc ingrediens dicitur
deceptus; quin imò ad hoc poteſt licitè exhortari, *ut cap.
Perlatum* 19. *quæſt.* 3. Nec obſtat *cap. Conſtituit* 20. *quæſt.*
3. Quoniam ille text. loquitur in puella ad mortem ægrotante,
quæ per circumventionem ſeducta fuit ad profeſſionem
emittendam, ut infrà attingam *n.* 36. Undè gloſ. *in præalleg.
cap. Prælatum*, dicit mulierem illam ſe & ſua Monaſterio
contuliſſe per exhortationem Epiſcopi, non autem
illectam.
Tu verò adverte, quia ſi oblatio, ſeu donatio bonorum 11
fiat ante ingreſſum Monaſterii, id eſt ante ſuſceptionem habitûs
regularis indiſtinctè vendicant ſibi locum deciſio hujus
textus. Sed ſi fiat poſt habitum ſuſceptum, hodie diſtinguendum
eſt: nam aut oblatio fit cum effectu, id eſt
cum traditione rei oblatæ; & fieri non poteſt quia S. Tridentina
Sinodus *in cap.* 16. *verſ. Sed neque ſeſſ.* 25. *de regular.*
prohibet ſub pœna anathematis, ne aliquid ex bonis
ingredientis infra annum probationis Monaſterio tribuatur,
excepto victu & veſtitu. Aut oblatio, ſeu donatio fit ſimplipliciter
ſine ulla traditione; & tunc poteſt quidem fieri, ſed
cum licentia Ordinarii & intra duos menſes proximos ante
profeſſionem, aliàs non valet, etiamſi ſit jurejurando vallata,
ut habetur *in eod. cap.* 16. *in princ.* quod latiùs proſequor,
in cap. Statuimus infra de regul. Ubi plenè videas.
Tertiò nota ibi, *minor annis*. Minorem annis viginti quin- 12
que ingrediendo Monaſterium alienare bona ſua etiam ſine
curatore & decreto judicis, ut hîc habetur expreſsè, ſecundum
Innoc. *n.* 5. Joan. Andr. *n.* 15. & Abb. *n.* 10.
ſecùs autem eſſet ſi in Monaſterium non intraret, *ut l. Si
quidem & l. Si prædium*, *C. de præd. minor. ſine decr.
non alien. & quaſi per tot.* etiamſi vellet alienare in alias
pias cauſas *arg. l.* 2. *§. Voto*, *ff. de pollicit.* ſecundum Innoc.
& alios præallegatos. Poteſt autem in ſua obligatione,
ſeu profeſſione præcipere ut aliquid ex bonis, quæ ſecum
defert, expendatur maximè in pios uſus; aut ne quid 13
ex bonis hujuſmodi alienetur & implenda erit illius voluntas,
ſecundum Innoc. *hîc n.* 5. *verſ. Si autem in ſua obligatione*,
cum quo alii tranſeunt: dummodo tamen in his
ſervetur forma à Concilio Tridentino præſcripta *in cap.* 16.
ſeſſ. 25. *de regular.* ut tetigi ſuprà *num.* 11.
Quartò nota ibi, *ſecundæ tamen potuit major extitiſſe.* 14
Probationem dubiam, ſeu æquivocam non relevare, ut eſt
caſus in hac Decretali, quæ ad hoc quotidie allegatur. Cardin.
hîc num. 1. Rot. *deciſ* 380. *n.* 10 *part.* 5. *recent.* hîc
enim fuit probatum æquivocè ob variam temporis, ſeu ætatis
ſignificationem, quia minor dupliciter dici poteſt, ſci- 15
licet minor annis 14. & minor annis 25. ut in text. *& in
l. final C. ſi min. ſe major. dexer. neque actor.* Probavit præciſè
de minore annis 14. tempore ingreſſus. Probatio autem
debet concludere per neceſſe & non per poſſibile, ut
Bald. inquit *in l. Ad probationem la ſecunda n.* 1. *C. de
probat.* quia non probat hoc eſſe quod ab hoc contingit
abeſſe, *l. Neque natales*, C. *eod. tit. & l. Non hoc*, C.
undè legitim. Meritò probatio non concludens non valet, ut 16
hîc per Decium *n.* 58. *& n.* 62. *& ſeq.* ubi hanc regulam 17
pluribus exornat. Nec ſufficit probare per quaſdam, ſimi- 18
litudines ubi clara probatio requiritur, ut ait Bald. *l. Interpoſitas,
in ult. not. C. de tranſact.* & poſt eum Decius *d. n.*
62. Quæ tamen concluſio fallit in ſex caſibus, quos hîc
proſequitur Felin *à n.* 15.
Quintò nota ibi, *Intelligendum non eſt ſine hærede de-* 19
cedere eum qui ingreſſus eſt Monaſterium & factus eſt Monachus,
fingi non ſolùm decedere cum hærede ſed etiam
liberis, ut hîc firmat Innoc. *n.* 6. Joan. Andr. *n.* 22. &
Imol. *numer.* 12. *verſ. Nota quod Monaſterium*, dicens 20
hunc textum eſſe ad hoc valdè ſingularem, qui non habetur
alibi & probat propoſitam concluſionem quia verbum hæres,
hîc accipitur pro liberis; alioquin per ingreſſum Mo-

Geminian. *in d. cap. Ordinarii, c. 1. poſt medium verſ. Nota iſtam gloſſam de Offic. Ordin. lib.* 6. & ita Ordinarius acci-
7 pitur ſecundum ſubjectam materiam, ut hic per Decium *n.* 7. qui ex hoc deducit, ut ſi reſpectu collationis facta ſit mentio de Ordinario de illo quoque intelligatur, qui tantùm habet poteſtatem conferendi, licet aliàs non habeat ordinariam juriſdictionem gloſ. in Clem. 1. *in ver. Ordinarium, ut lite pendente.* & ibi Imol. *num.* 28. *&* 29. & Cardin,
8 *in* 14. *quæſt.* poſt Antiquos, quos ipſe refert, facit text. *in cap. Si ſoli Ordinario de conceſſ. præb. lib.* 6. Hinc etiam deducitur, ut cùm materia, de qua tractatur in hoc cap. ſit adaptabilis etiam Ordinariis inferioribus, non ſolùm litteræ generalis & majoris Ordinarii, id eſt Epiſcopi fidem faciant
9 ſicut publicum inſtrumentum, *cap. Curæ* 11. *quæſt.* 3. *cap.* 1. *ſupra de treug. & pac.* cum multis concordant. de quibus hic per Hoſt. *num.* 1. & decidunt Domini de Rota *deciſ.* 1. *de probat. in noviſ.* ubi dicunt ex generali conſuetudine totius Orbis, quam etiam ſervat Palatium, Sigillum Epiſcopi reputari autenticum in his, quæ ſpectant ad Officium ſuum; ſed etiam litteras cujuſlibet Ordinarii inferioris: & ita hic ſentiunt communiter Doctores, ut dicit Abb. *num.* 1.

10 Rurſus procedit prædicta concluſio in Ordinariis conſtitutis à Jure; non autem in aliis qui ex aliquo accidenti conſtituuntur à Capitulo vel à Papa: ita videtur limitare Lapus Abbas Sancti Miniati inter conſilia Federici de Senis *conſ.* 291. incipiente *Domine mi* & Paulus de Caſtro *in conſ.* 312. incipiente *Quoniam*, quos ſequitur Decius hic *num.* 7. *verſ. Et ad iſta conferunt.*

11 Porrò felicis recordationis Clemens VIII. ſuppreſſit olim ordinem Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini in Principatu Cataloniæ illiuſque Monaſteria & loca ad ſæcularitatem reduxit & Ordinariis locorum ſubjecit. Inter cætera autem Moneſterium Sancti Joannis de Vas Abbatiſſarum Vicen. Diœceſis, in Sæcularem & Collegiatam Eccleſiam erexit; & in ea Archipresbiteratum qui eſſet Dignitatis principalis & nonnullos Canonicatus inſtituit; ipſamque Eccleſiam, Dignitates & Canonicatus aliaque Beneficia & Miniſtros ſuo Ordinario ſubjectos eſſe voluit; & collationem prædictorum Canonicatuum voluit pertinere ad Archipresbiterum pro tempore exiſtentem. In vim cujus diſpoſitionis, tametſi Archipresbiter, Canonici & Beneficiati dictæ Eccleſiæ, ſubjectionem & obedientiam juraverint Epiſcopo tunc exiſtenti, ipſeque omnimodam juriſdictionem in Eccleſiam & illius Capitulum & perſonas, nemine contradicente, dicatur exercuiſſe ſpatio ſeptem vel octo annorum; poſteà tamen Joannes Coli ex Beneficiato Eccleſiæ Archipresbiter factus, ab obedientia deſcivit, unà cum aliquot Canonicis qui ſimul Officialem Epiſcopi viſitare volentem oppidò prohibuerunt mortemque ei minati ſunt, ſi viſitationem exercere vellet: ipſum deindè Epiſcopum ingreſſu Eccleſiæ in qua armati cum ſicariis ſe incluſerant: interdixerunt militaribus tormentis per rimas objectis & plura indigna in Epiſcopi contumeliam perpetrarunt. Undè Epiſcopus, Eccleſià interdictà iiſque excommunicatis diſceſſit. Epiſcopo vità functà ſucceſſores propter periculum viſitationem aggredi non ſunt auſi. Præſens verò Epiſcopus volens munus ſuum adimplere, ſupplicavit Sanctiſſimo ut declararet verbum illud *Ordinario* poſitum in Litteris Clementis, non debere intelligi de Archipresbitero; ſed de ipſo Epiſcopo, prout in ſimili fecit idem Clemens in Litteris Sæculariſationis alterius Eccleſiæ Barchinonenſis Diœceſis; declaravit enim, dum voluit Canonicos eſſe ſubjectos Ordinario: ſe non intellexiſſe de Priore ejuſdem Eccleſiæ, ſed Epiſcopo tantùm. Sanctiſſimus rejecit libellum ad Congregationem Concilii; & Archipresbiter & Canonici juſſu Congregationis in partibus citati: nihil unquam oppoſuerunt.

In cauſa hæc fuerunt ponderata. Archipresbiter iſte non 12
venit appellatione Ordinarii, cùm juriſdictionem ordinariam non habeat: textus junctà gloſſà 2. in cap. *Ordinarii de Officio Ordinarii lib.* 6. nam Ordinarius dicitur, qui jure ſuo vel Principis Beneficio univerſaliter juriſdictionem exercere poteſt lege *More* & ibi gloſſa 2. & communiter ſcribentes, *ff. de juriſdictione omnium Judicum.* Speculator in titulo *de Officio Ordinarii in principio.* Cardinalis poſt Paulum de Eleazariis in Clementina *Attendentes in* 5. *notabili de ſtatu Monachorum;* & conſtat ex dicti ſuprà *num.* 3. *&* 5. Prætereà in Litteris Apoſtolicis pluribus in locis contradiſtinguitur Archipresbiter ab Ordinario: Ergò dum Pontifex locutus eſt diſcretivè de Ordinario: non intellexit de Archipresbitero, ad textum in Clementina Exivi *col.* 4. §. *Cùm autem natura termini de verborum ſignificatione.* Item in iiſdem Litteris Dignitates & Canonicatus dictæ Eccleſiæ ſubjiciuntur ſuo Ordinario; cùm autem in dicta Eccleſia nulla alia ſit Dignitas quàm Archipresbiteratus, ſi Archipresbiter eſſet Ordinarius: Papa ſubjiciendo Dignitates Ordinario, ſubjeciſſet Archipresbiterum ſibimet Archipresbitero: quod eſt abſurdum, argumentum cap. *Debitum de Baptiſmo* cum ſuis concordantibus, de quibus ibi in gloſſa prima. Ac demùm mentem ſuam in ſimili caſu Barchinonenſi, ſatis apertè declaravit Clemens VIII. ut in Litteris exhibitis. Itaque videtur è re eſſe, ut S. D. N. per Litteras in forma Brevis declaret, dum Clemens VIII. voluit prædictam Eccleſiam Sancti Joannis ejuſque Dignitates, Canonicatus, Beneficia ac Miniſtros ſuo Ordinario eſſe ſubjectos: illius intentionis non fuiſſe illos ullatenùs ſubjicere Archipresbitero; ſed tantùm Epiſcopo Vicenſi ad inſtar alterius Declarationis ab eodem Clemente èditæ in ſimili caſu Epiſcopi Barchinonenſis; & ita fuit reſolutum.

Sed numquid appellatione Ordinarii de quo loquitur Concilium Tridentinum cap. 1. *verſiculo Quòd ſi aliquandò ſeſſ.* 24. *de reformatione Matrimonii* quoad facultatem remittendi denuntiationes veniat Prælatus inferior? Dic ut ſcripſi in cap. *Cùm inhibitio num.* 6. *&* 9. *infrà de clandeſt. deſponſat.* ubi de Scholaſtico Salamantino.

DE PROBATIONIBUS.

Idem Innocentius III. Abbati, & Conventui Caſſen.

CAPUT II.

IN præſentia G. ſancti Hadriani Diaconi Cardinalis G. & B. fratres, veſtro Sindico conſtituto coram ipſo, fecere proponi: quòd cùm quondam A. frater ipſorum conderet teſtamentum, M. filium ſuum ſibi hæredem inſtituit: & præcepit, ut ſi abſque liberis decederet, ad eos bona devolverentur ipſius: undé illa quæ de bonis ipſius veſtrum Monaſterium detinebat, ſibi reſtitui poſtulabant; & petebant vos ſuper hoc à ſua moleſtatione compeſci. Verùm ſindicus ipſe propoſuit ex adverſo, quòd prædictis M. Monaſterio veſtro obtulit ſe & ſua: undé univerſa quæ habuerat, erant ad Monaſterium devoluta: quæ ipſi de bonis ejus invaſerant, reſtitui Monaſterio veſtro petebat, & ſuper cæteris ſilentium illis imponi. Ad hæc autem pars altera replicavit, quòd dictus M. oblationis ſuæ tempore fuerat minor annis, & quòd voti facti pœnitens, quod fervore infirmitatis fecerat, poſt convaleſcentiam revocavit: & infrà. Undè cùm ſine liberis deceſſiſſet, ex teſtamento patris ad ipſos erat ejus hæreditas devoluta. Verùm ſindicus reſpondere curavit, quòd licèt dictus M. de Monaſterio fuiſſet egreſſus, eidem poſtmodum ſe (& ſua) obtulit humiliter & devotè: & quòd nec contra oblationem ſuam veniret, juramento firmavit. Quare cùm conſtet quòd idem M. bis Monaſterio veſtro contulit ſe & ſua, nec ex adverſo probetur, quòd utriuſque oblationis tempore fuerit minor annis, probationem veſtram hujuſmodi exceptionis probatio non elidit: cùm & ſi primæ oblationis tempore fuerit minor annis: ſecundæ tamen potuit major extitiſſe. Prætereà cùm verbum illud, *minor annis*, duobus potuerit modis intelligi, cùm & qui minor eſt quatuordecim annis, & qui viginti quinque dici ſoleat minor annis, intentioni veſtræ verbum dubium non nocebat, cùm infrà viginti quinque annos teneret donatio juramento firmata. Sed & ſi teneret quod factum fuerat à dicto A. quia tamen intelligendum non erat ſine hærede decedere, qui Monaſterium ſibi hæredem inſtituit, hoc Monaſterio non nocebat; & infrà. Dilectus filius H. ſancti Euſtachii Cardinalis attendens, quòd ſindicus veſter intentionem ſuam plenè fundaſſet, & quòd nihil fuiſſet ex adverſo ſufficienter probatum, cùm & ſi oſtenſum eſſet per teſtes, quòd M. ſuæ oblationis tempore fuerit minor annis: verumtamen primæ vel ſecundæ oblationis tempore minor fuerit, & quotannis minor, non fuiſſet expreſſum, de mandato noſtro ſententiam protulit; & prædictus; G. & B. ſilentium imponens ſuper his, quæ à Monaſterio poſtulabant, eos ad reſtitutionem illorum, quæ de bonis prædicti M. propria temeritate invaſerant, condemnavit. Nos igitur ſententiam ipſam autoritate Apoſtolica confirmamus.

SUMMARIUM.

1 *Probatio dubia, ſeu æquivoca non relevat probantem, & n.* 14.
2 *Monaſterium facit deficere conditionem, ſi hæres deceſſerit ſine filiis.*
3 *Probatio æquivoca quæ dicatur, & n.* 14.
4 *Teſtandi facultate, poteſt quis ſe privare offerendo ſe, & bona ſua loco Religioſo.*
5 *Offerens ſimpliciter ſe, & ſua Eccleſiæ Regulari cenſetur obtuliſſe etiam futura.*
6 *Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum facta Eccleſiæ valida eſt.*
7 *Offerens ſe, & ſua Religioni ſine ingreſſu non dicitur mortuus mundo, imò poteſt Matrimonium contrahere.*
8 *Offerens ſe Religioni ſimpliciter non renuntiat propriis, niſi profeſſionem emittat.*
9 *Oblationem perſonæ, & bonorum poteſt Monaſterium recipere etiam juramento firmatam.*
10 *Novitius poteſt licitè exhortari, ut bona ſua donet Monaſterio.*
11 *Et quid poſt Concilium Tridentinum.*
12 *Minor annis viginti quinque profitendo Religionem, alienat bona ſua etiam ſine curatore, & decreto judicis.*
13 *Novitius in ſua profeſſione poteſt præcipere, ut aliquid ex bonis ſuis expendatur maximè in pios uſus, aut ne quid alienetur.*
15 *Probatio debet concludere per neceſſe, & non per poſſibile.*
16 *Probatio non concludens non valet.*
17 *Probatio per veriſimilitudines non ſufficit ubi clara probatio requiritur.*
18 *Fallit in ſex caſibus, remiſſivè.*
19 *Monaſterium ingrediens, & profeſſionem emittens fingitur non ſolùm decedere cum hærede, ſed etiam cum liberis.*

7 *conſil.* 136. *Præſtantiſſimè Doctor*, *à nu.* 5. *lib.* 1. Et quinque requiſita recenſet Menoch. *de arbitr. Judic. caſ.* 190. *per tot.* & viginti ſeptem caſus, in quibus non eſt locus delationi hujus juramenti ſuppletorii cumulat Seraphin. *de privileg.* 33. & Moderni Collect. *hîc à num.* 17. *uſque in finem.*

8 Ultimò nota ibi: *talem conſuetudinem reprobamus*, non valere conſuetudinem, ſecundum quam actor, qui intentionem ſuam plenè probavit, nihilominùs compellitur præſtare juramentum, eoque renuente illud ſubire, ejus probationibus fides non adhibetur, ut hîc eſt caſus ad litteram ſecundum omnes. Ratio eſt multiplex ſecundum Doctores. Prima eſt, quia eſt contra naturalem rationem, quæ non admittit ſuperflua.

Secunda ratio, quia eſt contra ordinem judiciorum & adverſatur juri ſcripto, *cap.* 1. *de conſuetudin. l.* 2. *C. Quæ ſit longa conſuetudo*, *cap.* 1. *& cap. Conſuetudinis* 11. *diſtinct. cum concordant.* de quibus hîc in gloſſ. 2. *ad hoc cap.* 2. *de Capel. Monach. lib.* 6. Tertia ratio eſt, quia ex quo à principio ſemel juratum eſt de calumnia, ſeu de veritate dicenda, ſaltem in cauſa civili, non fuit ampliùs jurandum, ut in Authent. *hoc Sacramentum*, C. *de juram. calumn* & §. 2. in Authent. *De his qui ingrediun. ad appellat.* & hanc rationem ponit hîc Bernard. in gloſ. 2. ſed eam meritò impugnant. Bellam *n.* 2. *in fin. v. Aliam rationem*, & fuſiùs Dec. *n.* 2. & 3. Quarta ratio eſt, quia cùm auctor plenè probaverit intentionem ſuam inſtrumentis, aut teſtibus juramentum eſt ſuperfluum & temerarium; undè conſuetudo, quæ cogit eum temerè & ſine cauſa jurare, eſt peccati nutritiva & contra jus Divinum, *c. Etſi Chriſtus de jure jur.* & ideò valet *c. fin. de conſuetud.* Ad hoc bonus textus in caſu converſo *in c. Ad tertiâ noſtram infra eodem* & has rationes excepta adducunt hîc Abb. Antiq. *in verb. Conſuetudinem*, Hoſtienſ. *n.* 4. *circa finem in ver. Reprobamus*, Joan. Andr. *eodem n.* Collect. *in princip.* Bald. *n.* 2. Bellam. *eodem n.* & reliqui omnes. Et pondera, quia cum textus dicat, *reprobamus*, ex hoc infertur, ut talis conſuetudo non valeat, etiam ſi ſit ſupra hominum memoriam, quia ubi Canon non ſimpliciter derogat conſuetudini, ſed eam damnat & reprobat, tunc cenſetur ſublata etiam immemorabilis, ut poſt Felin, *in cap. Cùm ex officii, n.* 13. *de præſcript.* Aretin. *in l. Cùm ſtipulatus ſim à Proculo col.* 3. *ff. de verb. Obligat.* & alios plures declarat Covarr. *var. reſol. lib.* 3 *cap.* 13. *n.* 5. *verſ. Adnotandum tamen erit.* Quamquam enim immemorabilis habeat vim tituli ſeu privilegii, *ut l. Hoc jure*, §. *Ductus aquæ*, *ff. de aqua quotidian. & æſtiva*, hoc tamen fallit quando eſt à jure reprobata, ut notat Philipp. Franc. *in cap.* 1. *in* 2. *notab. ver. Imò tradit.* Hoſtienſ. *de conſuet. lib.* 6. Put. *deciſ.* 466. *num.* 4. *lib.* 2. & Felin. *loc. citato.* Item cùm hæc conſuetudo ſit contra jus naturale, & divinum, ut dictum eſt, nullo unquam tempore poteſt præſcribi, *cap. Flagitia*, 30. *quæſt.* 7. *dict. cap. fin. cum ibi notat. de conſuetud.* & ad de quod in propoſito ſcripſi latiſſimè *in cap. Cùm eſſes*, *à num.* 213. *infra de teſtam.*

9 Quemadmodum autem non valet conſuetudo, quæ invalidat plenam probationem, vel plenæ probationi aliquid detrahit, aut eam reſtringit, ut dicunt Doctores ſecundum Anton. de Butr. *hîc in* 1. *notab. num.* 2. & Aretin. *num.* 5. *per text. in d. cap. Ad noſtram infra eod.* ubi talis conſuetudo appellatur peſtis contraria omni juri: Ita nec valet pactum, quo quis probationibus renuntiat, vel eas reſtringit ad certam ſpeciem, ut per eumdem Butr. *n.* 8. Tu verò an hujuſmodi pactum ſit validum, & an firmetur juramento, dic pleniùs ut in quæſtione ſequenti.

10 Quæro, An pactum juratum, ut de auro, argento, & margaritis à viro uxori donatis, ac ſoluto Matrimonio reſtituendis inventarium conficiatur, obſtet quominus res ejuſmodi per teſtes probari poſſint.

11 Anve pactum, ut rerum reſtituendarum probatio aliter, quàm per inventarium fieri non valeat, roboretur juramento.

12 Matrimoniales pactiones initæ inter Sereniſſimum Ducem, & ejus uxorem nullam continent renuntiationem probationis teſtium, nec certam probandi formulam præſcribunt, ſed eis duntaxat cavetur, ut rerum ſoluto Matrimonio reſtituendarum inventarium conficiatur. Fruſtra igitur in hac cauſa attinguntur quæſtiones, an liceat probationibus renuntiare, anve obſervanda ſit obligatio, qua quis ſe ad certum probandi modum alligavit. Nam cùm ſolam habeamus conventionem de inventario conficiendo, etſi partes compelli potuerint ad illius confectionem, non tamen ex eo quod conficere prætermiſerint, perimitur ſubſtantia obligationis, aut impediuntur contrahentes aliunde, quàm inventario rei veritatem legitimè probare, ex notat. per Salicet. *in l. Contractus*, *col.* 2. *C. de fide Inſtrument.* ubi vult, ut ſi res nullo jure ſcripturam requirat, partes de ea conficienda paciſ-
13 centes videantur proſpexiſſe probationibus, non contractui, cujus ſubſtantia à Scriptura non pendet. Decius, qui Scalicet. refert, & ſequitur *in rubrica de conſuetudin. num.* 6. & 7. Paul. de Caſtro *conſ.* 52. *Tria ſunt num.* 1. & 2. *in* 2. *vol.* Aretin. *conſil.* 159. *in* 1. *dub. num.* 8. *cum. ſeqq.* Dec. ex communi *in conſil.* 240. *num.* 3. Decian. *conſ.* 64. *n.* 26. *vol.* 3. Hæc igitur quæ ad probandam hujuſmodi validitatem congeſta ſunt tunc aliquid ponderis habere poſſent quando probationibus teſtium eſſet renuntiatum, aut conventum, aut alio modo, quam per inventarium rerum donandarum traditio probari non poſſet. Quæ renuntiatio cùm in contractu Matrimoniali non legatur, noſtrum non eſt eam ſubin- 14
telligere, niſi probetur, Bald. *in l.* 1. *nu.* 2. *C. de edict. Div. Adrian. toll.* Decius *in l.* 1. *in ultim. lectura n.* 58. *C. Qui admetti.* Neque ad rem pertinet, quòd partes de confectione inventarii agentes, uſæ ſint verbis inducentibus neceſſitatem, ibi: *Se n. habbiano da far inventarii.* Ea enim neceſſitas reſpicit ſolam confectionem inventarii, & non probandi modum, de quo partes nihil prorſus convenerunt, quemadmodum expreſſiſſent ſi voluiſſent, *ad l. unicam*, §. *Sin autem ad deficientes*, *C. de caduc. tol.* Verùm eſto partes conveniſſent, ut ſolo inventario, non autem teſtibus re- 15
rum traditio probari poſſet, ex abundanti dicimus id pactum irritum, & nullum uno ore paſſim à Doctoribus pronuntiari, Specul. *in tit. de Probationib.* §. *Videndum reſtat*, *n.* 4. poſt Hugon. & Azzon. gloſ. *in* §. *Præterea in verb. Senatus*, Auth. *ut ſin prohib*, *Matrim.* Hoſt. *in Summa de renuntiat.* §. *Quæ poſſunt col. penult. verſ Quid de pacto*, Roman. *in l. Tale pactum in fine*, *ff. de pactis*, ubi Ang. & Caſtr. *num.* 5. Butr. Imol. & Abbas *in cap. Si diligenti de foro compet.* Bart. *in authen. Jubemus*, ubi Angel. & Caſtr. *num.* 3. *C. de Judic.* Imol. & Aretin hîc, Jaſ. *d. Authen. Jubemus num.* 5. ubi Jacob. de Beluiſo, & Angel. in hanc ſententiam adducit Roman. *ſing.* 204. Cæpol. qui alios citat *conſ.* 251. Marſil. *in rubr. de probat. num.* 33. Imol. ex communi *in dict. cap. Si diligenti*, *de foro compet.*

Neque obſtat quòd hujuſmodi pactum firmatum fuerit à 16
juramento, quod partes præſtiterunt ex Fulgoſ. *conſil.* 208. Alexan. Imol. & Seraphin.

Primò enim reſpondetur hanc limitationem minùs eſſe attendendam cùm adverſetur receptiſſimæ Doctorum opinioni ſuperiùs citatorum quorum aut nullus, aut certè pauciſſimi hanc limitationem annectunt. Alex. *conſil.* 102. *vol.* 5. in meo Codice eſt prætermiſſum, eo quod repetitum eſſet *conſ.* 22 *vol.* 1. quo loco de hujuſmodi pacto nullum verbum. Seraphin. *autem de privileg. jurament. privileg.* 140. in hac opinione vacillat, & cogitandum relinquit.

Quin etiam Seraphinus agnoſcit hujus limitationis diffi- 17
cultatem, quam ſatis diluere numquam viſus eſt & ex qua deſumere nobis licet aliam reſponſionem, nempe hujuſmodi limitationem ex diametro pugnare cum communi opinione Doctorum, negantium id pactum eſſe validum. Multiplices enim rationes in idem tendentes reddunt, videlicet quod hujuſmodi pactum ſit à bonis moribus alienum, indicatque iniquitatem, ut quis cum aliena jactura debeat locupletari, *l.* 4. *de condict. indebit.* quod anguſtet probandi facultatem, *l. quoniam C. de hæretic.* Quod ſit contra jus publicum, quo uſus teſtium tanquam neceſſarius laudatur & recipitur *l.* 1. *ff. de teſtib.* Id autem publicum jus privatorum pactionibus nequeat immutari, *l. Jus publicum*, *ff. de pactis.* Quibus de cauſis non temerè Hoſtienſ. aſſeruit in loco ſuperiùs citato id pactum eſſe contra legem & communem utilitatem & mortale peccatum inducere.

Quæ planè rationes ubique in hac materia à Doctoribus 18
inculcatæ hujus pacti vires uſque adeò proſternunt, ut nec etiam juramento confirmatur, non ſolùm ſi omnes ſimul, ſed etiam quamlibet ſingillatim perpendamus: nam ſi id pactum eſt iniquum, illis vires non adjicit juramentum, quod 19
non debet eſſe vinculum iniquitatis, *cap. Quanto de jurejur.* & à veritate, judicio & juſtitia disjungi non debet; *cap. Animadvertendum* 22. *quæſt.* 2. Si autem quod plerique aſſeruerunt, inter quos Specul. poſt alios *in tit. de probat*, §. *fin. n.* 6. *in fin.* non congruit cum bonis moribus, non eſt 20
utique obligatorium contra bonos mores præſtitum juramentum. *cap. Non eſt obligatorium de regul. jur. lib.* 6. Quod ſi lædit publicam utilitatem, quod omnes fatentur, ob id 21
quoque non dubii juris eſt non valere juramentum præſtitum de re vetita ex cauſa publicæ utilitatis *c. ſi diligenti*, *de foro competent. cum ſimil.*

Neque obſtat quòd in hac prohibitione cenſetur publica utilitas ſecundariò, non autem principaliter, ideoque jura- 22
mento contractus confirmetur, ut per Bart. *in l. Si quis pro eo n.* 7. & 8. *ff. de fidejuſſ.* Nam præterquam quòd hæc ſola ratio publicæ utilitatis non affertur à Doctoribus, ſed aliæ etiam ſuprà relatæ, quæ ſufficiunt, ut contractus non poſſit juramento validari, jure etiam affirmari poteſt in uſu teſtium verſari publicam utilitatem principaliter, non ſecundariò, cùm Reipublicæ principaliter interſit rei veritatem patere, ne quis defectu probationum, quod ſibi debetur, amittat, idque alius apud ſuper dolum retineat, ſed jus ſuum unuſquiſque conſequatur, quod eſt præcipuum juris præceptum, *ad l. juris præcepta*, *ff. de juſt. & jur. cum ſim. lib.*

conſtat

conſtat igitur opinionem Doctorum de hujus pacti nullitate ex vi rationum, quas adducunt, includere etiam caſum interpoſiti juramenti & ex conſequenti limitationem prædictam nec veram eſſe, nec receptam.

23 Accedit quòd hujus limitationis auctor ab omnibus adducitur Specul. *de titul. de probat.* §. *fin. n.* 6. qui tametſi priùs diſertis verbis id affirmaverit, videtur temen poſtea maturiùs ab ea ſententia recedere, vel certè ſibi non conſtat, dum rationem reddit præcedenti dicto contrariam. Subdit enim pactum, quòd non liceat probare niſi per publicum inſtrumentum, eſſe contra bonos mores. Quæ ratio admiſſa neceſſariò efficit, ut non roboretur juramento, cujus nulla eſt vis ad validum actum bonis moribus adverſum, *d. cap. Non eſt obligatorium.*

Verum etſi id juramentum eſſet omninò ſervandum, nec juranti liceret uti alio probationis genere, adhuc tamen ſuggerente æquitate, quæ veritatem obrui non patitur, in promptu ſunt efficacia remedia, quibus conſulatur indemnitati repetentis res illas: nam quamvis obſtante juramento non poſſit alios teſtes producere, non tamen præcluſa eſt judici via, quominus ex officio ſuo teſtes recipiat: quod animadvertit Specul. *loc. ſupra cit. num.* 6. Bero *conſ.* 100. *num.* 15.
24 *vol.* 3. quem cum aliis citatum ſequitur & comprobat Roland. *conſ.* 88. *num.* 13. *vol.* 1. Felin. *hîc n.* 20. *poſt med. verſ. Conſuluit tamen*, poſt Joan. Andr. Lap. Imol. & Gemin.

Præterea ſi ob efficaciam juramenti prohiberetur uſus teſ- 25
tium, nihil tamen obſtaret prohibitio, quominus producerentur teſtes exuberantis fidei & autoritatis, ut per Felin. *hîc c.* 14. *verſ. quarto intellige*, poſt Anton. de Butr. quæ limitatio quamvis fortè nonnihil dubitationis habere poſſet in foro ſæculari, eſt indubitata in foro Eccleſiaſtico, cujus eſt præcipuè æquitatem, ac veritatem præ oculis habere & peccato occurrere, ut tradit Felin. ubi ſupra.

Tandem ubi Sereniſſimus Dux velit quinque teſtibus re- 26
rum traditionem, ex pacto etiam valido, quo ſe ad ſolam probationem inſtrumentalem aſtrinxit, nunquam excluditur quominus quinque teſtibus veritatem probet: nam probatio per quinque teſtes æquipollet probationi inſtrumentali, ut per text. *in l. Teſtium*, *Cod. de teſtib.* tradiderunt Cyn. *in l. Optimum*, *C. d. contrah. & committen. ſtipullat.* Abb. *hîc prope fin.* ubi & alii Marſilien. *in rubric. de probat. n.* 53.

Ad hanc autem probationem admittendam eo promptior 27
debet eſſe judex, quo magis eſt veriſimile uxoria viro & à viri patre, conſanguineis ac ſubditis donata eſſe, quæ utriuſque ſummam nobilitatem, ac dignitatem decebant, *arg. cap. Etſi quæſtiones*, cum gloſ. *in verb. Dandis minoribus de ſimonia.* Veriſimilitudo autem quantæ ſit potentiæ in probationibus clamant paſſim DD. quos cumulant Menoch *de arbitr. judic. lib.* 2. *centur.* 1. *caſu* 83.

DE PROBATIONIBUS.

Innocentius III. Archidiacono Pariſien.

CAPUT VII.

Poſt ceſſionem: & infrà. Cùm igitur per litteras judicis ordinarii (quibus ſtandum eſt donec probetur contrarium) nobis conſtiterit, quòd V. excommunicatus erat, cùm procurationis officium aſſumpſit. Ipſum tanquam procuratorem non duximus admittendum.

SUMMARIUM.

1 *Litteræ Ordinarii probant quem excommunicatum, niſi contrarium doceatur.*

2 *Excommunicatus ſi quis probetur per Litteras Ordinarii, niſi poſteà abſolutus oſtendatur: à Procuratione judiciali repellitur.*

3 *Ordinarii appellatione venit non ſolùm Epiſcopus qui eſt generalis & major Ordinarius; ſed etiam quilibet inferior & ſpecialis Ordinarius.*

Quod procedit ſi materia etiam inferiori Ordinario ſit adaptabilis num. 6.

Item procedit in Ordinario conſtituto à Jure; non autem in conſtituto ex accidenti à Capitulo vel à Papa num. 10.

4 *Juriſdictio ordinaria ad ſui eſſentiam non requirit territorium.*

5 *Ordinarius dicitur, qui jure ſuo vel Principis Beneficio univerſaliter juriſdictionem exercere poteſt & num.* 12.

6 *Ordinarius accipitur ſecundum ſubjectam materiam.*

7 *Ordinarius reſpectu collationis intelligitur, etiam is qui tantùm habet poteſtatem conferendi: licèt aliàs non habeat ordinariam juriſdictionem.*

8 *Litteræ non tamen Epiſcopi, ſed etiam inferioris Ordinarii probant ſicut publicum inſtrumentum.*

9 *Sigillum Epiſcopi ex conſuetudine generali totius Orbis reputatur authenticum in ſpectantibus ad Officium ſuum.*

11 *Ordinarius de quo in litteris Clem. VIII. ſuppreſſionis Canonicorum Regularium in Principatu Cataloniæ non intelligitur Archipresbiter, ſed Epiſcopus.*

1 *Poſt ceſſionem.* Per litteras Ordinarii probatur quis excommunicatus niſi contrarium doceatur. Hoc dicit, ſecundum Joan. Andr. & communiter Doctores. Vel aliter ſecundum Abb. ſi per litteras Ordinarii probatur quis excommunicatus à procuratione repellitur, vel ſecundum intellectum, qui verior videtur & de plano procedit: ſi per litteras
2 Ordinarii probatur, quod ſemel quis excommunicatus fuerit niſi poſtmodum abſolutus oſtendatur, tanquam excommunicatus à procuratione judiciali repellitur. Hoc dicit Philip. Dec. dividitur compendiosè in duas partes. In prima ponit repulſionis cauſam. In ſecunda repulſionem, ibi, *ipſum*: & continet prolixam & ſubtilem materiam, & fuit ſolemniter repetitum à Joan. Calder. *tom.* 3. *Repetent. fol.* 184.

3 In textu ibi, *Judicis ordinarii*, nota appellatione Ordinarii non ſolùm comprehendi Epiſcopum, qui generalis eſt, & major Ordinarius, *cap.* 1. *Offic. Ordinar. cap. Cùm Epiſcopus eod. tit. lib.* 6. Sed etiam quemlibet alium inferiorem, & ſpecialem Ordinarium, ut eſt textus *in capite. Ordinarii*, juncta gloſſ. *in ver. Locorum de Offic. Ordin. lib.* 6. Quod Abb. Felin. & Decius *hîc in* 1. *notab.* dicunt eſſe notandum pro ſtatutis. Ad idem eſt gloſſ. *in cap. Quamquam in ver. Loci Ordinario de uſur. lib.* 6. Item gloſſ. in Clem. 1. *in ver. Locorum Ordinariis de teſtam.* de quo plenè Archid. *in cap. Licet Canon. num.* 6. *in ver. Ordinarius de elect. lib.* 6. *Facit cap. Cùm ab Eccleſiarum de Offic. Ordin.* & ratio eſt clara, ſecundum Aretin. *hîc num.* 1. quia ad eſſentiam ordinariæ juriſdictionis non requiritur territorium, ut notatur *in cap. Cùm contingat ſuprà de foro compet.* & ſubtiliter de- 4
clarat Bald. *in l. c.* §. *in initio num.* 7. *ff. de Offic. Præfecti Urbis.* Item confirmatur hoc ex etimologia & alluſione voca- 5
buli: nam Ordinarius dicitur qui habet ordinariam juriſdictionem. Undè hoc nomen convenit cuilibet eam juriſdictionem habenti, ut inquit Abbas *in cap. Cùm olim num.* 1. *in* 4. *not. de præſcrip.*

Procedit tamen concluſio ut ſupra firmata, quia materia, 6
de qua agitur, etiam his inferioribus eſt adaptabilis, ut notat

naſterii non eſſet purificata illa conditio, ſi ſine liberis deceſſerit. Undè patet verum non eſſe, quod ait Bart. in Auth. *Ingreſſi*, & in Auth. *Si qua mulier*, *C. de Sacroſ. Eccleſ.* & in Auth. *Niſi rogati*, *C. ad Trebellian.* videlicet non probari aliquo jure, ut Monaſterium habeatur loco filiorum, vel liberorum: imò enim id probatur in hoc cap. ut benè per Imol. & idem expreſsè tenet Speculat *in tit. de locat.* §. *Nunc aliqua verſ.* 153. *& ſeq.* Bald. *in cap.* 1 *in princip. ff. de milit. vaſſal. qui bellic. arm. depoſ.* & ipſemet Bart. *in l. Hæredibus*, §. 1. *n.* 4. *ff. ad Trebell.* & hanc dicit eſſe verum opinionem Lap. *allegat.* 129 *alias* 130. *incip. Factum ſuper quo num.* 19. *verſ. Et ſi dicatur quod ſtatutum.* Et communem; & in judiciis ſequendam Corn. *conſ.* 18. *circa hanc conſultationem n.* 17. *volum.*

21 4. Quo fit, ut teſtator ſi dixerit, Volo ut filius meus det partem hæreditatis patruis, ſi decedat ſine liberis, filio Monaſterium ingrediente ſatisfactum ſit conditioni, quare nihil petent patrui, cùm Monaſterium habeatur loco filiorum. Ita notabiliter Innoc. *hic d. n.* 8. cum quo Hoſt. *n.* 20. *in ver. Inſtituit*, Joan. Andr. *d. num.* 27. Bald. *num.* 5. Butr. *num.* 60. & alii tranſeunt.

22 Hinc etiam fit, ut quaſi agnatione poſthumi rumpatur teſtamentum, in quo teſtator, qui poſtea factus eſt Monacus, non inſtituit Monaſterium, ſaltem in legitima, argumento hujus textus & in Auth. *de Sanctiſ. Epiſc.* §. *Sed & hoc præſenti & leg. Filio*, *ff. de injuſt. rupt. & irrit. teſtam.* ſecundum Innoc. *hic num.* 7. Feder. de Sen. *conſ.* 165. Gloſſæ referunt, *verſ. Rogo excuſatum*, Bald. *conſ.* 9. *Mulier fecit* 5. & eſt communis opinio, ut teſtatur Jaſ. in d. Auth. *Si qua mulier n.* 17. C. *de Sacroſ. Eccleſ.* in hoc tamen contrarium tenuit Bartol. *ibi num.* 8. cujus opinionem communem dicit Ripa *in l. Si unquam quæſt.* 35. *n.* 94. *C. de revocat. donat.* & magis communem, veriorem & æquiorem, cùm faveat teſtamento, Clar. *in* §. *Teſtamentum*, *quæſt.* 18. *n.* 5. *verſ. Aut verò in fin.*

23 Cæterùm adverte, quia hoc ſpeciale eſt favore Religionis, ut Monaſterium habeatur loco filii, cum aliàs requirantur filii naturales, nec ſufficiant legitimi tantum, *l. Si ita quis in fin. ff. de legat.* 2. ſecundum Joan. Andr. *hic n.* 27. *verſ. Et eſt ſpeciale.* Quare potiùs conſtituenda eſt regula in oppoſitum, videlicet Monaſterium non haberi loco filii, niſi in caſibus in jure expreſſis, ut declarat Bald. in d. Auth. *Si qua mulier in princ.* C. *de Sacroſ. Eccleſ.* nam cùm hæc ſit quædam fictio, locum non habet, niſi in caſibus expreſſis, ut ſimili notat gloſ. *in cap. Placuit il. ſecundo in ver. Mortuus* 16. *quæſt.* 1. *& in cap. ſuſceptum in ver. Non morte de reſcript. lib.* 6 dicens mortem civilem æquiparari naturali in caſibus expreſſis duntaxat & ſequitur hic Felin *n.* 42. *verſ Sed iſtis* & ſimilibus & Rot. *deciſ* 92. *n.* 11. *part.* 2 *diverſ.* Aliàs verò, ut verbis Baldi utar, *in l. Filium n.* 5. *ff. de his qui ſunt ſui*, *vel alien. jur.* fatuitas eſt dicere, quòd Monaſterium habeatur loco filii; & ſanè hic ſequeretur, ut Monachus haberet Monaſterium in ſua poteſtate: ac proindè quidquid acquireret Monaſterium acquireret Monacho. Item ut plures eſſe poſſent patres unius filii & plures aliæ abſurditates ſequerentur, quas cumulat Felin. *d. ct. num.* 42.

24 Ultimò nota ibi, *Qui Monaſterium ſibi hæredem inſtituit.* Subſtitutionem factam filio, ſi ſine liberis deceſſerit, evaneſcere ſi filius Monaſterium ingrediatur & hæreditatem Monaſterio applicari, ut hic eſt caſus & notat gloſ. *ult.* Innoc. *n.* 8. Hoſt. *n.* 20. *in ver. Inſtituit*, Joan. Andr. *n.* 27. Abb. *n.* 36. & idem Abb. Aretin. & Felin *in ſummario textus* & reliqui omnes, Bart. Bald. Angel. Salicet, & Legiſtæ in Auth. *Niſi rogati*, C. *de Trebell.* in Authen. *Si qua mulier*, & Auth. *Ingreſſi*, *C. de Sacroſ. Eccleſ.* Quod intellige dummodo inſtitutus ingrediatur Monaſterium ita ut teneat Monachatus, ut hic in gloſ. ultim. Nam ubi fit mentio de

25 ingreſſu, intelligitur cum effectu, ut per Felin. *n.* 32. Undè ſi decederet ante profeſſionem Regularem, ſubſtitutio non evaneſceret, ſecundum Vincent & idem ſi intraret & infra tempus probationis exiret, *c. Statuimus de regular.* ſecundum Abb. Antiq. quos hic refert & ſequitur Joan. Andr. *n.* 36. & conſentiunt Bald. *n.* 15. Butr. *n.* 61. Cardin. *col.* 2. Henric. Boich. *n.* 20. Abb. *n.* 44. Felin. *n.* 32. & Dec. *n.* 200.

26 Ampliatur primò, concluſio ſuperiùs firmata, ut locum habeat ſive ſubſtitutio fuerit fideicommiſſaria, ſive directa, ut ſentit gloſſ. *ultim.* hic in illis verbis: *Ingreſſus Monaſterium fingitur haberè hæredem cum rogatus eſt reſtituere privato* (ecce ſubſtitutio fideicommiſſaria) *vel cum ei privatus eſt ſubſtitutus* (ecce ſubſtitutio directa) & apertiùs hoc tenet Abb. in princ. qui dupliciter ſummat textum: primò ſcilicet intelligendo illum in ſubſtitutione fideicommiſſaria; deindè in ſubſtitutione directa; dicens utrumque intellectum eſſe in ſe verum, licèt ſubdat veriorem eſſe intellectum, ut ſubſtitutio hic fuerit fideicommiſſaria propter illud verb. *devolverentur*, ut eſt text. apertus ſecundum eum *in l. Hæredibus*, §. 1. *ff. ad Trebell.* ſed Butr. & alii dicunt ſubſtitutionem fuiſſe Compendioſam; quia verb. *Devolverentur* eſt verb. Commune, ut concludit Bart. *in l.* 2. *in fin. ff. de alimen. & cibar. legat. & in l. Centurio*, *col. ult. verſ. Septimò dubitatur*, *ff. de vulg. & pupill.* & Gemin. *in cap. Si pater princip.* in gloſ. *in ver. Filiæ de teſtam. lib.* 6. in & alii, quos hic ſequitur Dec. *n.* 1. & ad text. quem Abbas adducit, reſponde ut hic per Bero. *n.* 3. Adverte tamen, quia quod Abb. dicit de ſubſtitutione directa, verificari non poteſt in pupillari, quia ille locum habet tantùmmodo ſi hæres pupillari ætate deceſſerit, *l. In pupillari*, *ff. de vulgar & pupill.* In pupillari autem ætate non poteſt filius Monaſterium ingredi cum effectu, *cap. Significatum de regular.* Ergò fruſtrà quæritur, an per ingreſſum Monaſterii excludatur ſubſtitutus. Sed nec vulgaris videtur extingui per ingreſſum Religionis; quia cum præſupponat filium non eſſe hæredem, vel quia non poſſit, ad text. *in l. Cum proponas*, *C. de hæred. inſtituen.* & not. per Bart. *in l.* 1 *ff. de vulgar. pupillar.* nihil eſt quod poſſit acquiri Monaſterio ad præjudicium ſubſtituti, cum per ingreſſum Religionis illa tantùm Monaſterio acquirantur, quæ tempore ingreſsûs erant propria ipſius ingredientis, *cap. Quia ingredientibus cum ſeq.* 19. *quæſt.* ult. Auth. *Ingreſſi*, *Cod. de Sacroſ. Eccl.* de quo tamen dic ut Bero. *hic nu.* 1. *v. Sed rectius conſiderando.*

Ampliatur ſecundò ſupradicta Concluſio, ut locum habeat etiamſi fuerint ſubſtituti fratres teſtatoris: nam nihilominùs Monaſterium eos excludit, ſecundum Innoc. & alios ſupracitatos *n.* 21. ſecùs autem ſi ſubſtituti ſint teſtatoris 27
filii, quia ſuccedunt excluſo Monaſterio: nam ut inquit 28
Bald. *num.* 10. *in fin.* Favor liberorum ſubſtitutorum eſt naturalis, favor autem Monaſterii eſt civilis & minor favor reſpectu majoris eſt odium, *lege Si apud minorem ff. de minoribus*: ergò prævalet filiorum ſubſtitutorum favor. Idem voluit Bart. in Authen. *Ingreſſi in* 2. *lectura n.* 55. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* & conſulendo idem Bald. *conſ.* 196. *In hac quæſtione per tot. volum* 1. ubi in fin. dicit ita fuiſſe judicatum. Raphaël Fulgoſ. *conſ.* 53. *Quoniam ſuperius in fin.* Alex. *conſ.* 121. *Viſo themate ſupra ſcripto*, *num.* 11. *verſ. in hanc partem volum.* 2. Ripa *in l. Ex facto*, §. *Si quis rogatus il. primo num.* 41. *ff. ad Trebell.* & Bero *n.* 458. & 492.

Ampliatur tertiò eadem concluſio, ut vendicet ſibi lo- 29
cum etiamſi conditio ſubſtitutioni adjecta fuerit per verba naturalitatem importantia, puta ſi deceſſerit ſine filiis ex ſe, vel ex ſuo corpore natis; adhuc enim ſi rogatus reſtituere, profiteatur Religionem, ſuccedit Monaſterium excluſo ſubſtituto, ut ex facto per quinque fundamenta conſuluit Bart. *in ſuo Conſil.* 1. *incip. Parmenſis per totum* & fuit opinio antiquiſſimorum Doctorum Pſaragot. & Ricardi Maluntæ, quos refert & ſequitur Dyn. *in l. Si ita quis* §. *final. ff. de legat.* 2. Cyn. in Authen. *Niſi rogati num.* 2. & Fulgoſ. *n.* 3. *&* 4. & firmant hic Bald. *n.* 9. *in fin.* Butr. *numero* 26. Abbas *numero* 48. Aretin *à num.* 68. *uſque ad n.* 72. Felin. *n.* 36. Decius *n.* 232. Parſ. *à num.* 136. *uſque à num.* 144. Ferret. *n.* 104. Bero. *num.* 485. Et hæc opinio fortè ſervaretur in prædicta, quia in diverſitate opinionum conſuevit aſſumi illa, quæ favet Religioni, *Per l. Sunt perſonæ*, *ff. de Religioſ. & ſumpt. funer.* ut inquit Imol. *hic n.* 59.

Verùm contra Monaſterium in favorem ſubſtituti tenuerunt ex Canoniſtis, Hoſt. *in cap. Rainaldus num.* 20. *&* 21. & ibi etiam Joan. Andr. *num.* 10. & Cardin. *in fin. prin. infra de teſtam.* & in hoc cap. Henric. Boich. *n.* 24. Bellam. *n.* 41. Barb. *n.* 72. & Mant. *n.* 61 & ex Legiſtis Jacob. de Beluiſ. in Authen. *de Sanctiſſ. Epiſcop.* §. *Sed & hoc præſenti* Bald. *in l. final. in princip. num.* 1. *&* 2. *C. de Epiſc. & Cler.* & ibi etiam Fulgoſ. *in princ.* Scilicet in Auth. *Niſi rogati in fin. C. ad Tribel.* & etiam Bald. *n.* 10. dicens hanc opinionem eſſe multùm æquam, quod etiam dixit Imola *in l. Lucius*, *l. ultima n.* 5. *ff. de hæred. inſtit.*

Sanè hæc conſultatio eſt ſatis dubia, adeo ut Petr. de Anchar. *hic num.* 41. poſt prolixam diſputationem concludat his verbis: *Inter opiniones tantorum Patrum*, *& Modernorum teneas quidquid placet.* Et Autores plurimos uſque ad ſatietatem pro utraque ſententia cumulat noviſſimè Thom. Sanch. *ſuper Decalog. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 16 *nu.* 51. *verſ. Octavo*, dicit tamen Joan. de Imol. *in d. l. Si ita quis*, §. *Is cui in fin. ff. de legat.* 2. hanc ſecundam opinionem eſſe veriorem attento jure canonico, & ſervandam in terris Eccleſiæ: oppoſitam verò attento jure civili, & ſervandam in terris Imperii.

Ampliatur quartò eadem concluſio, ut procedat etiamſi 30
rogatus reſtituere, fiat Clericus Eccleſiæ ſecularis: nam ſubſtitutio evaneſcit, dummodo tamen duo copulativè concurrant, nempe ut perpetuò ibi maneat & relicta eroget in pios uſus: ſic probat textus in Auth. *de Sanctiſſ. Epiſcop.* §. *Sed & hoc præſenti col.* 9. Undè deſumpta eſt Authen. *Niſi rogati*, *C. ad Trebel* & tenent hic gloſ. *ult.* Innoc. *nu.* 8. *verſ. Si autem fiat Clericus*, Hoſt. *n.* 19. Bellamer. *n.* 31. Dec. *n.* 200. Pariſ. *n.* 117. & Bero. *n.* 498. Speculat. *in tit. de ſtat. Monachor.* §. *ult. q.* 15. *n.* 20.

31 Nunc limita primò propoſitam concluſionem, niſi filius rogatus ſit reſtituere loco Religioſo, vel Eccleſiæ ſæculari, aut alteri pio loco, vel relicta expendere in pios uſus. His enim caſibus per ingreſſum Monaſterii non expirat ſubſtitutio facta in defectum liberorum; quia privilegiatus non utitur privilegio contra æquè privilegiatum *ut in d.* §. *Sed & hoc præſenti*, & hic firmant gloſſ. *ultim.* Innoc. *n.* 8. Hoſt. *n.* 19. Bellam. *n.* 29. *& n. ult.* Butr. *n.* 60. Cardin. *col.* 4. *verſ. In gloſſa finali*, Anchar. *num.* 19. Imol. *n.* 17. Abb. *n.* 36. Felin. *n.* 29. & Dec. *n.* 192. Speculat. *in tit. de ſtat. Monachor.* §. 1. *n.* 10. *&* 20. *qu.* 15. Bartol. & communiter Legiſtæ, in d. Auth. *Niſi rogati*, *C. ad Trebel.*

32 Limita ſecundò eamdem concluſionem, ut procedat dummodo ea conditio apponatur in ultimis voluntatibus, vel in contractibus gratuitis, prout loquitur text. *in d.* §. *Sed & hoc præſenti*, ut advertit Bald. *hic n.* 18. *in fin.* Secùs verò in contractibus oneroſis, quia tunc conditio illa per profeſſionem regularem non evaneſcit, ut hic per Anchar. *n. penult.* Barbat. *n.* 71. Afflict. *deciſ.* 83. *n.* 13. & idem ſi eadem conditio apponatur in ſtatutis, ut decidunt Domini de Rota *deciſ.* 92. *n.* 11. *& ſeq. part.* 2. *diverſ.*

33 Limita tertiò, niſi conditio relata ſit in perſonam ipſius teſtatoris, puta quia dixit ſi ſine liberis deceſſero, ſubſtituo Titium: tunc enim & ſi teſtator Religionem profiteatur, non tamen expirat ſubſtitutio, nec intrat diſpoſitio hujus *cap. ut originaliter voluit*, Martin. de Selva Epiſcopus Pampilonen. quem hic refert, & ſequitur Joan. Andr. *num.* 37. & conſentiunt Butr. *n.* 62. Cardin. *col.* 4. Anchar. *nu.* 29. Abb. *n.* 46. & Decius *n.* 214.

34 Limita quartò, niſi rogatus intret Monaſterium in fraudem ſubſtituti, quia tunc conditio non evaneſcit cum fraus, & dolus, &c. ut hic tenent Abb. Antiq. *n. ult.* dicens ita tenere Petr. de Sampſon Magiſtrum ſuum, Joan. Andr. *n.* 36. Bald. *n.* 31. Henric. Boich. *n.* 21. Bellam. *n.* 3.. *&*
35 40. Butr. *nu.* 61. Abb. *nu.* 46. Felin *n.* 36. Dec. *n.* 204. & Bero. *n.* 500. Fraus autem probabitur ſi gravatus comminatus fuerit ſubſtituto ſe ingreſſurum Religionem, ut eum excludat à fideicommiſſo, ſecundum Abb. Antiquum, & Joan. Andr. *locis citatis.* Et quamvis hanc conjecturam refellent Petr. de Bellaper. in Auth. *Niſi rogati quæſt. penult. C. ad Trebell.* & Dec. *hic num.* 209. tamen eam admittunt Henric. Bellam. Butr. Abb. & Felin. ſupracitati, & alii plures, quos cumulat Sanchez *ſuper Decalog. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 16. *num.* 60.

36 Sed numquid fraus præſumatur ex hoc ſolo, quod rogatus reſtituere, profeſſionem emiſerit in articulo mortis, gravis controverſia eſt, quam S. Congregatio Concilii noluit decidere, ſed ad judicem cauſæ rejecit. Tu dic ut ſcripſi *in c. Sicut nobis*, *à num* 30. *uſque in finem de regular.* & adde Felinum *hic n.* 34. & quæ in utramque partem congerit Sanchez *d. cap.* 16. *n.* 58.

37 Limita quintò valdè notabiliter ſupraſcriptam concluſionem omiſſis pluribus aliis limitationibus, quas proſequitur Sanch. *d. cap.* 16. ut non procedat ſi rogatus reſtituere ingrediatur Monaſterium Ordinis Mendicantium, quia cùm bona immobilia eis poſſidere non liceat, *cap. Nimis prava infr. de exceſſib. Prælat. cap. un.* §. *Confirmatos de Relig. domib. lib.* 6. utique ſubſtitutum non excludunt, nec habet locum hoc cap. ut hic tenent Scribentes, *Deciſ. Pedemont.* 126. *num.* 27. & ita tenere Doctores communiter affirmat Bern. Lan. *in addit.* ad Bart. *de conj.* 1.

38 Verùm an hæc limitatio locum habeat poſt concilium Tridentin. pleniùs dicam *infra n.* 67. *& n.* 117.

Quæro, an Fratres Mendicantes ſint capaces acquiſitionis bonorum immobilium in communi.

Tametſi in hac materia Doctores hic multa ſcribant, in hoc tamen videntur convenire, ut conſtituenda ſit differentia inter Fratres Minores S. Franciſci, & reliquos Mendicantes, & ſecundum hoc ponunt duas concluſiones communes, quas poſt Imol. & Abbat. proſequitur Felin. *à num.* 50.

39 Prima concluſio eſt Fratres Minores ſunt prorſus incapaces hæreditariæ ſucceſſionis etiam in communi, text. eſt in Clem. *Exivi*, §. *Cupientes de verb. ſignific.* Federic. de Sen. *conſil.* 26. *Cajus talis eſt. Quidam ingreſſus in princ.* Sunt enim fundati in arctiſſima paupertate ſupra omnes Mendicantes, ut fusè deducit Bartol. *in tract. Minorit. lib.* 1. *diſt.* 1. *cap.* 1. *per tot.* Petr. de Anchar. in Clement. *Exivi*,
40 *n.* 1. Calder. *conſ.* 46. *incipien. An bona ingreſſi Ordinem poſt med verſ. Prætereà de hoc de teſtam.* Et ſucceſſiones ex ſui natura indifferenter ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia ſe extendunt, quæ ex Regula ſunt eis prohibita, *ut in d.* §. *Cupientes.* Undè, ut ait Bald. *in l.*
41 *Eamquam n.* 18 C. *de fideicomm.* Frater Minor eſt incapax emolumenti, & tituli, & ſi inſtituatur, perindè eſt, ac ſi homo mortuus inſtitutus fuiſſet: cujus dictum refert, & ſequitur Felin. *d. n.* 50. Et ita nullum eſt teſtamentum, in 42
quo Fratres Minores ſunt hæredes inſtituti, niſi adſit cohæres, & hæreditas defertur venientibus ab inteſtato, *l. Si in metallium*, *ff. de his*, *quæ pro non ſcriptis habentur*, *l.* 1. *C. de hæred. inſtituen. l. Neque enim*, *ff. de teſtam. militar.* & firmat Bart. *in d. tract. Minorit. lib.* 1. *diſt.* 1. *cap.* 2. Petr. Anchar. in d. Clem. *Exivi*, *num.* 2. *verſ. Revertor ad primum.*

Et quemadmodum jure inſtitutionis capere non poſſunt, ita nec jure fideicommiſſi univerſalis ſecundum Bart. *in eod.* 43
tract. lib. 1. *diſt.* 2. *cap.* 2.

Sed neque jure legati habere poſſunt hæreditatem, ut per Bart. *d. lib.* 1. *diſt.* 3. *cap.* 1. Imò nec legata particularia 44
jure inſtitutionis, ut idem tradit *d. diſt.* 3. *cap.* 2.

Quod adeò verum eſt, ut nec valeat inſtitutio facta de 45
Fratribus Minoribus ad effectum æſtimationis, ſcilicet ut vendant, & pretium convertant in ſuas neceſſitates. Et eſt magis communis opinio, ut pluribus relatis teſtatur Anton. Gabriël. *comm. concluſ.* 1. *n.* 1.

Quin imo ſi teſtator dixerit, Inſtituo hæredes fratres Mi- 46
nores cum hoc, ut bona hæreditaria per executores nominatos vendantur, & pretium erogetur in reparationem Eccleſiæ, conſtructionem Capellæ, & ſacram ſupellectilem; & quatenus hæredis inſtitutio non valeat ex aliqua cauſa in corpore juris clauſa, tunc jure legati lego: talis inſtitutio non valet, ut latiſſimè probavi *in cap. Nimis prava*, *à nu.* 20. *uſque ad num.* 46. *infra de exceſſ. Prælator.*

Quamobrem Fratres Minores non excludunt ſubſtitutum 47
ſub conditione, ſi gravatus deceſſerit ſine liberis, nec in eis locum habet iſte textus, ut ſcripſit Bald. *in l. Cùm acutiſſimi n.* 16. *C. de fideicomm.* Abb. *conſ.* 27. *Pro clara col.* 2. *in princ. lib.* 2. Felin. *hic n.* 50. & communiter DD. Vivius *commun. opinion. concluſ.* 839. ubi plures refert, & de communi teſtatur.

Quo verò ad bona ingredientis Religionem Fratrum Mino- 48
rum, quamvis ſint tres opiniones, quas hic recenſet Innoc. *nu.* 6. tamen communis opinio eſt hujuſmodi bona deferre venientibus ab inteſtato: perindè ac ſi profeſſus eſſet mortuus, ſi de illis ante profeſſionem non diſpoſuerit. Et ita tenuerunt hic Imol. *col. penultim. verſ. Quid autem ſi quis ingrediatur*, Abb. *n.* 62. Felin. *n.* 50. Feder. *d. conſ.* 26. *n.* 1. dicens hanc opinionem eſſe veriorem. *& n.* 3. Bart. *eod. tract. Minor. lib.* 4. *diſt.* 3. *cap.* 1. Bald. in Auth. *Ingreſſi n.* 46. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* & de communi teſtatur Abb. *conſ.* 27. *Pro clara*, *& lucuienta n.* 2. *verſ. Quædam*, *& ſecunda Religio*, *part.* 2. Roman. *conſ.* 196. *Circa declarationem nu.* 1. *verſ. Secunda verò opinio eſt communis*, & aliis quos citat Gabriël. *de concluſ.* 1. *de hæred. inſtit. num.* 6.

Sed ſi ante profeſſionem de bonis ſuis, diſpoſitionem fecerit, hujuſmodi diſpoſitio rata, & firma eſſe debet, cùm in Regula B. Franciſci cautum ſit, ut liceat ingredientibus, & 49
ſit liberum facere de bonis ſuis ſecundum quod Dominus ſpiraverit, quod etiam habetur in d. Clem. *Exivi*, §. *Dubitaverunt*, *de ver. ſignific.* & notat Bart. *d. l.* 4. *diſt.* 2. *c.* 1. *n.* 4. Dummodo tamen ſervetur forma à Concilio Tridentino præſcripta *in cap.* 16. *ſeſſ.* 25. *de Regular.* Et hoc ſi diſpoſi- 50
tionem fecerit inter vivos; ſecus in ultima voluntate; quia decretum *il. cap.* 16. locum non habet in teſtamentis, & aliis ultimis voluntatibus, ut declaravit Sac. Congregatio ejuſdem Concilii Interpres.

Et hæredes inſtituti in teſtamento profitentis ſtatim capient illius hæreditatem etiam non expectata morte naturali, ut 51
Bart. concludit *d. diſt.* 2. *cap.* 2.

Porrò concluſio ſuperiùs firmata, & illius declarationes vendicant ſibi locum in hæreditate, vel fideicommiſſo uni- 52
verſali duntaxat, non autem in legatis, ſeu relictis particularibus: nam etſi Fratres Minores etiam in communi ſint incapaces legati bonorum immobilium, & conſequenter etiam annui redditûs, qui inter immobilia computantur, ut eſt textus in Clement, *Exivi*, §. *Cumque annui redditus de ver. ſignif.* quem dicit rotundum, & clarum, Abb. *conſ.* 63. *Ut veritas*, *poſt princ. verſ. Prætereà part.* 2. tamen ſunt capaces ad effectum vendendi, & pretium convertendi 53
in ſuas neceſſitates, aut in uſum Fabricæ, vel Sacriſtiæ; dummodo tamen pretium convertendi in ſuas neceſſitates, aut in uſum Fabricæ, vel Sacriſtiæ; dummodo tamen pretium non ſit exceſſivum, ita ut potiùs theſaurizatum, quàm pro neceſſitatibus imminentibus receptum, ut inquit Bart. *in eod. tractat. Minoritar. lib.* 1. *diſtinct.* 1. *cap.* 2. *n.* 16. *& ſeq.* Jaſ. *in l. Apud Julianum*, §. *Conſtat num.* 41. *ff. de legat.* 1. & dummodo legatum fiat ſub modo licito, aut etiam ſimpliciter, quia ſub modo licito, factum intelligitur, ut probatur expreſsè *in cap. Exiit*, §. *Prætereà de ver. ſignific. lib.* 6. & tenet gloſ. in d. Clem. *Exivi col.* 5. *in ver. Proindè verſ. Si autem modus*, *eod. tit.* & ibi etiam Anchar. *n.* 13. *verſ. Quandoque Fratribus relinquitur*, Bart. in Au- 54
then. *Excipitur*, *C. de bon. quæ liber. & in d. tract. Mino-*

ritar. lib. 1. diſtinct. 2. cap. 1. n. 9. & diſtinct. 4. cap. 1. num. 19. Abb. d. conſ. 63. n. 8. part. 2. Rot. coram Burat. deciſ. 245. n. 18. Et aliàs cenſuit Sac. Congregatio Concilii ut dixi *in cap. Nimis prava n. 50. de exceſſ. Prælator.* ubi etiam plenè videas, quorum legatorum ſint capaces Fratres Minores tam de familia, quàm ex reformatione, *à num. 46. uſque ad num. 61.*

55 Sed hic incidit pulchra dubitatio, An valeat legatum annui redditus factum valetudinario, ſeu infirmariæ Fratrum Minorum S. Franciſci.

56 Videtur reſpondendum non valere, quia pro neceſſitatibus infirmorum Regula permittit tantùm ut Fratres recurrant ad amicos ſpirituales pro eleemoſinis manualibus, ut patet *in cap.* Exii, §. *Nec quidquam verſ. In alio quoque Capitulo de ver. ſignific. lib. 6.* ubi ſic legitur, *Miniſtri, & Cuſtodes pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis per amicos ſpirituales ſollicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones.* Et in Clem. *Exivi*, §. *Porrò cum dictus Sanctus eodem tit*, ibi, *Recurſus ad amicos ſpirituales pro pecunia in duobus caſibus tantùm ſecundum Regulam conceditur, videlicet pro neceſſitatibus infirmorum, & Fratribus induendis.* Hæc autem proviſio fuiſſet inanis, & fruſtratoria, ſi pro uſu infirmorum, liceret Fratribus habere annuos redditus.

Præterea hæ duæ neceſſitates, videlicet pro infirmis, & pro Fratribus induendis in Regula æquiparantur, ut in locis proximè citatis. Sed pro fratribus induendis certum eſt non licere illis obtinere annuos redditus, *d. cap.* Exiit, §. Porrò, & fatentur omnes. Ergò nec pro neceſſitatibus infirmorum, *cap. Tranſlato de Conſtitut. & cap. 2. de tranſlat. Epiſcop. cum ſimil.*

57 Ad hæc legatum annuum Fratribus Minoribus relictum pro alimentis non valet, ſecundum Bart. *in l. Servo alieno in princip.* & ibi etiàm Imol. *ff. de legat.* 1. Feder de Sen. *conſ.* 12. *Fratres nu. 7. verſ. Quod non ſit capax*, Duenn. *regul.* 381. *in 1. limit. num. 1. verſ. Quod eſt verum niſi annuum*, Anton. Gabriël. *lib. 4. tit. de legat. concluſ. 1. n. 27.* Ergò nec valet legatum annuum pro medicis, & me-
58 dicinis, & ſic pro uſu infirmariæ; quia legatis alimentis veniunt non ſolùm cibaria; habitatio, & veſtitus *ut in l. Legatis, ff. de alimen. legat.* Sed medicinæ, ſalarium medici, ſtratum, & omnia ad victum neceſſaria, *l. Sicut impendia, ff. de uſufr. l. Verbo victus, ff. de ver. ſignific.* Bart. *in l. Si cum dotem, §. Si autem nu. 9 ff. ſolut. Matrim.* Jaſ. *poſt alios in l. Cùm ii, §. Qui tranſigit, ff. de tranſact.* Riminald. Jun. *conſ.* 132. *num.* 11. *lib.* 2.

Et confirmatur, quia ſi regula non permittit, ut Fratres Minores pro neceſſitate victûs habeant redditus annuos, quia incerta mendicitas debet eis victum tribuere, ut dixit textus *in cap. unic. §. 1. de Religioſ. domib. lib. 6.* & tradit Feder. de Sen. *ubi ſuprà*, & Abb. *conſ.* 63. *Ut veritas n. 2. lib. 2.* longè minùs cenſetur permittere, ut habeant redditus annuos pro medicinis, & medicis, quorum non eſt adeò præciſa neceſſitas ſicut victus, ſine quo vivere non poſſumus, *d. l. Verbo victus, & l. final. ff. de alim. pupill. præſtan.* Et in propoſito notat Bald. in Auth. *Ingreſſi num. 42. C. de ſacroſ. Eccleſ.*

59 Accedit quòd in d. Clem. *Exivi*, §. *Cumque annui redditus de ver. ſignif.* pro generali regula firmatur, ut cum annuos redditus obtinere paupertati & mendicitati repugnet, prædictis fratribus redditus quoſcumque, ſicut & poſſeſſiones, vel earum etiam uſum (*cum eis non reperiatur conceſſus*) recipere, vel habere, conditione conſiderata ipſorum, non liceat, quæ ſunt formalia verba illius text. Qui ergò dicit eos poſſe habere annuos redditus pro uſu infirmorum, probare debet, quia ſtandum eſt regulæ quamdiu non probatur exceptio, *l. Ab ea parte, ff. de probat.* Gloſ. 1. *in fin. in c. Inter hæc 31. quæſt.* 1. Et cum edictum ſit prohibitorium, omnes annui redditus cenſentur fratribus prohibiti, ni-
60 ſi appareant conceſſi, ut probant illa verba textûs, cùm eis non reperiatur conceſſus, & notat Abb. *d. conſ. 63. in princ.* Quæ tamen exceptio, ſeu conceſſio, nec probatur, nec probari poteſt; quin potiùs conſtat de oppoſito tum ex ſuperiùs deductis, tum quia à memorata prohibitione obtinendi redditus quoſcumque excipitur tantummodo caſus pro Divino cultu, ut ſi relinquatur annuatim frumentum pro hoſtiis, vel vinum pro ſacrificio, aut pecunia pro luminibus & ſimilibus, ut per Feder. de Sen. *d. conſ. 12. n. 4.* Bald. in d. Auth. *Ingreſſi n. 59.* Abb. poſt Bart. & Joan. de Lignan. *d. conſ. 63. n. 4. verſ. Secundò principaliter*, Rota *deciſ. 365. n. 9. part. 5. diverſ.* Ratio eſt ſecundum omnes, quia per hujuſmodi legata fratrum Mendicitas non relevatur. Ergò hæc exceptio firmat regulam in contrarium in omnibus aliis caſibus, in quibus relevatur eorum mendicitas, ut per Abb. *loco citato*, & conſequenter relictum annuum pro uſu infirmorum non tenet.

Denique ſi liceret Minoritis pro uſu infirmariæ obtinere annuos redditus, hinc eſſent aperta via excludendi prorſus eorum mendicitatem: nam cùm redditus annui inter immobilia cenſeantur à jure, ut dicitur *in d. §. Cùmque annui redditus*: prætextu infirmorum poſſent non ſolùm cenſus, & loca montium, ſed etiam poſſeſſiones, & eorum fructus, imò & pingues hæreditates acquirere, cùm tamen ut legitur in d. Clem. *Exivi*, *in §. Rurſus.* Vir Sanctus tam in exemplis, quàm verbis regulæ oſtenderit ſe velle, ut fratres ſui, & filii Divinæ providentiæ innitentes, ſuos in Deum jacerent cogitatus, qui volucres cœli paſcit, quæ non congregant in horrea, nec ſeminant, vel metunt. Undè videmus nec fratres Capucinos, qui regulam fratrum Minorum in ſua puritate ſervant, nec fratres ſtrictioris obſervantiæ unquam habuiſſe redditus annuos etiam ad uſum infirmariæ.

Quamobrem non valere legatum annuum factum infirmariæ fratrum Minorum tenet in puncto Joan. de Lignan. in d. Clem. *Exivi*, relatus à Joan. de Anan. *conſ.* 30. & ex Recent. Sanchez *in Decalog. lib. 7. cap. 26. n. 47. verſ. Nec credo verum*, licèt ſupra ſcriptas rationes non ponderet.

Nec refert, quòd idem Joan. de Anania *d. conſ.* 30. *inci-* 61
pien. Viſa petitione n. 3. verſ. Circa tertium, relatus ſimpliciter à Rodriq. *quæſt. Regular. tom. 2. quæſt. 126. art. 4.* conſuluerit valere legatum uſusfructûs factum infirmariis Fratrum Minorum, quoniam movetur potiſſimum duobus fundamentis.

Primum eſt, quia dictum legatum non fuit factum Fratribus, ſed loco, juxt. *text. in l. Annua, §. Attia, ff. de ann. legat.* De jure autem cuilibet Religioſo loco legari poteſt, *l. 1. C. de ſacroſ. Eccleſ. cum concordant.* de quibus per eum, neque hoc jus fuit ſublatum per d. Clem. *Exivi*, quæ ſecundum nullam facit mentionem quando relinquitur loco, ſed ſolùm quando fratribus, allegat Bart. *in tractat. Minoritar. lib. 1. diſt. 4.* ubi tenent poſſe relinqui Eccleſiæ fratrum Minorum licèt non poſſit relinqui fratribus, & legatum, acquiri Eccleſiæ Romanæ, de cujus proprietate ſunt Eccleſiæ fratrum Minorum, ut d. Clem. *Exivi*, §. *Loca verò.*

Verùm hoc primum fundamentum deridet, & dicit eſſe omninò falſum Bald. in Authen. *Ingreſſi n. 55. Cod. de ſa-* 62
croſ. Eccleſ. nam aut ſumitur Eccleſia materialiter pro ædificio; & hoc modo Eccleſia non eſt ſufficiens medium ad acquirendum Eccleſiæ Romanæ civili acquiſitione, quia eſt quid inſenſatum, quod nec capere, nec velle poteſt, ſicut ſi dicerem, lego fundo Titii, non propterea acquireretur Titio, niſi eſſet jus prædiale, quod ineſſet rei *l. Pecoris, ff. de ſervit. ruſticor prædior. l. Ut pomum. ff. de ſervit.* Aut ponitur Eccleſia formaliter, & ſignificativè, *l. Mortuo, ff. de fidejuſſor.* & tunc cùm ſignificet quid abſtractum à genere, id eſt ipſam ſpeciem, hoc eſt Collegium fratrum Minorum, quia Eccleſia & Collegium idem ſunt, ut idem Bald. dixit *in Rubr. Cod. de ſacroſ. Eccleſ.* ſequitur ut non poſſit acquiri mediante organo, & organum ſit inhabile, acquiſitio impeditur, *l. 1. §. Cæterum, ff. de acq. poſſ. l. Quæcumque gerimus, ff. de action & obligat. l. Tria prædia, ff. de ſervit ruſticor. prædior.* & quod notatur in Clem. *Religioſus, de procur.* & maximè quia impedimentum Regulæ videtur eſſe de jure naturali, & Divino. Itaque in his, quæ requirunt medium, ceſſante medio, ceſſat acquiſitio, & inanimata non quærunt, niſi ſit acquiſitio, quæ procedat immediatè propter rem ipſam, ut ſervitus, *leg. Qui fundum, ff. Quemadm. ſervit amit.*

Præterea Bald. ad confundendum, ut ipſe ait, Bartoli errorem, ſubjicit alias duas rationes Prima ratio eſt ex parte voluntatis teſtatoris; quia relinquere Eccleſiæ Romanæ, non eſt relinquere pauperibus, ſicut teſtator intellexit, *l. Non dubium, Cod. de teſtam.* Undè opinio Bartoli eſt contra mentem teſtatoris. Secunda ratio eſt, quia Joannes XXII. in Extravag. *Ad conditorem*, §. *fin. de verbor. ſignific.* renuntiavit omni acquiſitioni dominii per dictos fratres faciendæ Eccleſiæ Romanæ. Ergò eodem modo renuntiavit acquiſitioni faciendæ per Eccleſiam fratrum, cùm inter fratres, & Eccleſiam ſit quædam conjunctio inſeparabilis. Et ita contra Bartolum dicit ſe in facto conſuluiſſe: ejus conſilium habetur *in 4. volum. conſil.* 416. *Viſa ſubſtitutione*, ubi in fine concludit his verbis, *Ridiculum eſt dicere, non poteſt relinqui fratribus, ſed poteſt relinqui Eccleſiæ*, ut dicit Bartolus, *hoc enim quid aliud eſt, niſi verba ſacra cavillari, & mentem juris lacerare. Undè poteſt ſibi dici, littera ſua occidit ſpiritus autem vivificat.* Hæc Bald. cujus opinionem ſequitur, & pluribus confirmat ejus diſcipulus Petr. de Anchar. in dict. Clemen. *Exivi col. 3. num. 5. verſ. Sed quæro, An idem ſit*, Angel. in Auth. *de Eccleſ. tit. §. Si quis autem, il. ſecundo*, & Barbat. *in cap. Nos quidem col. final. de teſtam.*

Quid plura? Idemmet Bart. poſteà re accuratius perpenſa ſe retractavit *in l. 1. n. 5. C. de conduct. & Procurat. Dom. Auguſt. lib.* 11. ubi ait: ſi legatum relinquitur Eccleſiæ S. Franciſci, illud legatum eſt nullum, ſicut ſi relinqueretur fratribus de S. Franciſco, licèt tenuerim contrarium in libello Minoritarum, & movetur per gloſſ. ibi, quæ exponit domum, id eſt illos de domo.

Quæ

Quæ rationes à fortiori procedunt in legato facto infirmariæ. In Eccleſia enim poteſt conſiderari ratio Divini cultûs, ut pro ſolvenda opinione Bartoli obſervat Abbas *d. conſ. 63. n. 4. verſ. Hoc etiam ſentit Bartolus lib. 2.* quæ tamen ratio in legato facto infirmariæ conſiderari non poteſt. Undè idem eſt in effectu legare infirmariæ, ac legare fratribus infirmis. Neque enim teſtator accepit infirmariam pro ædificio, ſed pro fratribus, eoſque principaliter contemplatus eſt, ut in propriis terminis dicit Joan. de Lignan in dict. Clem. *Exivi*, Idque vel invitus fatetur ipſemet Joan. de Anan. *d. conſ. 3. n. 7.* ibi, Ergò in caſu noſtro aſſignabuntur fructus dictarum poſſeſſionum infirmariæ S. Franciſci, & ſi ibi erunt infirmi, qui eis indigeant, ſubveniet eis juxta votum defuncti, ſed fratres infirmi non ſunt capaces, ut oſtenſum eſt ſupra. Ergo nec infirmaria: & quemadmodum ſervus, qui regitur à Domino, non eſt capax eorum, quorum Dominus non eſt capax, *l. Non minùs, ff. de hæred. inſtit. l. Si mihi, & tibi, §. fin. ff. de leg.* 1. ita eadem ratione locus qui regitur per fratres; non debet eſſe capax eorum quorum fratres non ſunt capaces, ut Petrus de Anchar. *ubi ſuprà.*

63 Secundum fundamentum Joannis de Anania eſt, quia per legatum uſusfructûs factum infirmariæ non fit fraus, dictâ Clementinâ *Exivi* quæ ſolùm prohibet relinqui Fratribus Minoribus ad hoc ut vivant ſine proprio & in paupertate: quod non tollitur, ſi relinquitur pro neceſſitatibus infirmorum; ſed hoc quoque fundamentum eſt falſum, quia Regula præcipit ut Fratribus infirmis provideatur ex mendicitate & quæſtu quotidiano, ut probatum eſt ſuprà; & per annos redditus revelatur eorum mendicitas: undè melius Joannes de Lignano ubi ſuprà, dicit legatum factum infirmariæ Fratrum Minorum eſſe in fraudem paupertatis; & ut Baldus inquit in dicta Autentica *Ingreſſi num.* 57. hinc eſſet aperta via fraudibus & fieret fraus de nomine ad nomen, ut in Autentica *de nuptiis*, §. *Optimè*, lege *Si per impreſſionem, ff. Quòd metûs causâ*; omnis autem
64 fraus eſt prohibita de Jure naturali; & quidquid ratione fraudis prohibetur, tanquam Jus naturale de ſimilibus ad ſimilia extenditur, lege 1. & lege ultimâ, *ff. Si quid in fraude patr.* lege *Cùm hi*, §. *Si cùm lex de tranſact.*

65 Secunda concluſio. Reliqui Mendicantes ſunt capaces acquiſitionis bonorum immobilium in communi: non quidem ut poſſideant aut ſibi perpetuò retineant; ſed ut vendant & pretium convertant in ſuas neceſſitates; hoc enim non repugnat mendicitati nec Religioſæ paupertati, ut tenet gloſſa ordinaria & ſolemnis in cap. 1. in verbo *Domum de Religioſis domibus lib. 6.* quam ſequuntur communiter Juriſtæ, lege *Julianus*, §. *Conſtat de legat.* 2. & Canoniſtæ hic: præſertim Felinus *num.* 51. & in cap. *Filius de teſtam.* prout de communi teſtantur Hieronimus, Gabriël *conſilio 28. numero 3. lib.* 1. Navarr. in Commentario 2. *de regulis, num. 50. verſiculo Si autem aliorum* & Menoch. *conſilio* 1014. *num.* 14. quam etiam ſecuta eſt Rota apud Puteum *deciſ. 279. lib.* 1. & Buratt. *deciſ. 245 num.* 3. ubi allegantur aliæ deciſiones concordantes. Imò illam gloſſam de conſuetudine obſervari affirmant Baldus *conſ. 232. col. 2. verſiculo Nec obſtant verba lib.* 2. Raphaël Cuman. *conſ. 169. col. 2. verſ. His tamen non obſtantibus*, Decius *conſ. 550. num. 5. verſiculo Et concluſio ſuprà dicta*, Puteus & Buratt. locis citatis. Et quamvis illa gloſſa loquatur in legatis: tamen idem eſſe in inſtitutione, ut ſcilicet valeat ad effectum vendendi & pretium erogandi in eorum neceſſitates: tenet Guidopap. *deciſ.* 327. Nicolaus de Ubald. in tractatu *ſucceſſ. ab inteſtat. Clericorum num.* 5. ubi teſtatur de communi, prout etiam atteſtatur Decius hic *num.* 70. & alii apud Gabriëlem *de hæred. inſtituend. concluſ. 1. num.* 11. licèt Raphaël Cuman. *conſ.* 132. *& dicto conſilio* 269. dicat hoc procedere potiùs de conſuetudine quàm de Jure.

66 Sed tu adverte, quia hæc concluſio hodiè locum habet tantummodò in Domibus profeſſis Societatis Jeſu: quæ licèt ſint Mendicantes ex Regula & renunciaverint conceſſioni Concilii Tridentini in cap. 3. *ſeſſ.* 25. *de Regularibus*, ut dicam in ultima quæſtione *num. 82. & num.* 84. tamen ſunt capaces acquiſitionis poſſeſſionum & annuorum redditiuum: non modò per viam Legati, ſed etiam per viam inſtitutionis univerſalis: non quidem ad effectum retinendi, ſed ſolùm vendendi & pretium erogandi in ſuas neceſſitates & alios pios uſus, ut in terminis reſolvit Rota coram Burat. in præallegata deciſione 245. *per totam*, ubi articulum plenè & accuratè examinat & reſpondet objectis.

67 Verùm quoad alios Mendicantes, exceptis Capucinis & Minoribus de obſervantia Sancti Franciſci: prædicta concluſio hodiè non procedit, quia Sacra Sinodus conceſſit Monaſteriis omnibus Mendicantium tam virorum quàm mulierum: quibus ex Conſtitutionibus erat prohibitum, aut ex privilegio non erat conceſſum bona immobilia poſſidere, ut deinceps bona hujuſmodi poſſidere valeant, ut in cap. 3. *ſeſſ.* 25. *de Regularibus*: undè cùm jam ſint capaces bonorum immobilium, in communi
68 etiam ad effectum poſſidendi & ſibi perpetuò retinendi: proculdubio excludunt ſubſtitutum, ſicut alii non Mendicantes ad præſcriptum hujus Decretalis, prout firmant Navarr. *Comment.* 2. *de Regularibus num.* 54. & Sanchez *in Decalog. tom. 2. lib. 7. cap. 16. num.* 13. an autem ejuſmodi Monaſteria ſuccedant in bonis feudalibus, examinavi latiſſimè in cap. *Quæ in Eccleſiarum ſuprà de Conſtit. in quæſtione* an Regularis ex Ordine Fratrum Prædicatorum ad Epiſcopatum aſſumptus, ſuccedat in feudo apertè poſtquam fuit conſecratus Epiſcopus *à num. 57. uſque ad num.* 108.

Ulteriùs quæro, an Regularis ex indulto Apoſtolico à Reli- 69
gione Fratrum Minorum de obſervantia ad tertium Ordinem Sancti Franciſci ex legitima cauſa tranſlatus recuperet jus ſuccedendi in bonis ſibi ex teſtamento vel ab inteſtato poſt tranſlationem delatis.

Videtur reſpondendum recuperare hujuſmodi jus ſucce- 70
dendi ac ſecundo Monaſterio acquirere ad inſtar Monachi ad Epiſcopatum aſſumpti: qui ſuccedit in hæreditate ſibi poſt aſſumptionem delata eamque acquirit Eccleſia ad quam fuit promotus, ut eſt textus in cap *Statutum* 18. *quæſt.* 1. cujus hæc ſunt verba: *Monachus quem Canonica electio à jugo Regulæ Monaſticæ Profeſſionis abſolvit & Sacra Ordinatio de Monacho Epiſcopum facit, velut legitimus hæres paternam ſibi hæreditatem poſteà jure vendicandi poteſtatem habeat.* Hæc ibi. Nam quamvis Monachus factus Epiſcopus non deſinat eſſe Monachus nec abſolvatur à ſubſtantialibus Regulæ ideòque nec proprium habere poſſit, cap. *Cùm ad Monaſterium in fine de ſtatu Monachorum* & cap. *De Monachis 16. quæſt.* 1. gloſſa in cap. *Quorumdam* in verbo *Mendicantium de elect. lib. 6.* & in dicto capite *Statutum* in verbo *Legitimus* & docet Sanctus Thomas *in 2. 2. quæſt. 88. art. 11. ad 4.* tamen ut alia Eccleſia acquirat ex perſona illius, ad ſubſtantialia Religionis non pertinet; ideòque gloſſa, Archid. Turrecr. & alii Doctores exponentes verba illa, *paternam ſibi hæreditatem poſt-à jure vendicandi poteſtatem habeat*: verbum illud *ſibi* interpretatur, id eſt Eccleſiæ ſuæ.

Et cùm Archiepiſcopus Goanus cujus conſultationes ſanæ memoriæ Paulus V. ad Sacram Congregationem Concilii rejecit: inter alia quæſiviſſet, an ſpolia Epiſcopi Regularis morientis ab inteſtato pertinerent ad Cameram Apoſtolicam; an ad ſucceſſorem Beneficii. Et Cardinalis Serra teſtatus eſſet Cameram Apoſtolicam ibi quoad ſpolia nihil prætendere: Sacra Congregatio reſpondit bona poſt conſecrationem acquiſita, ad propriam Eccleſiam pertinere per dictum caput *Statutum* & doctrinam Navarr. *de reddit. Eccleſ. qu. 1. in 9. admonitione num. 1. & ſeqq.*

Quamobrem ſicut Regularis ad Dignitatem ſæcularem tranſ- 71
latus: licèt ex ſe ſit incapax ſucceſſionis, acquirit Eccleſiæ ſuæ hæreditatem ſibi delatam poſt tranſlationem: eodem modo tranſlatus ad Religionem quæ bonorum ſit capax in communi, acquirit ſecundæ Religioni & per textum in dicto cap. *Statutum*: Fratres Minores Sancti Franciſci de obſervantia tranſlatos ad Religionem bonorum capacem, fieri habiles ad ſucceſſionem bonorum quæ ſibi poſt tranſlationem deferuntur: ita ut acquirant ſecundo Monaſterio: tradit in puncto Bart. in tractatu *Minorit. lib. 4. diſtinct. 2. cap.* 3. ubi refert ſic priùs determinaſſe Franciſcum de Aſſiſio Decretorum Doctorem: ſequuntur Nicolaus de Ubald. in tractatu *de ſucceſſ. ab inteſtat. Clericorum, parte 1. num. 3. verſiculo Et idem ſi eſſet tranſlatus ad Monaſterium capax*, Jaſon in lege *Ex facto*, §. *fin. ſub n. 10. verſiculo Adde etiam quòd Bart. ff. de vulg.* 72
Summa Angel. in verbo *Religio num.* 28. Redoan. *de ſpol. Clericorum quæſt. 8. num.* 22. & Doctores hîc, maximè Felin. *num. 50. verſiculo Et adde quòd ſi Frater Minor.* Ratio eſt, quia Regularis ad alium Ordinem tranſlatus, nihil habet commune cum prima Religione, ut ſtatuitur Decreto Calcedonenſis Concilii cap. 10. in hæc verba *Si quis jam tranſlatus eſt ab alia Eccleſia in aliam: nihil habet commune cum priore Ec-* 73
cleſia: refertur in cap. *Si quis jam 21. quæſt.* 2. ad idem text. in cap. *Ne pro cujuſlibet* 106. *quæſt.* 1. ideòque deſinit eſſe 74
filius Prioris Monaſterii, ut dixit gloſſa Joannis Andreæ in dicto cap. *Statutum* in verbo *Reſtituat in fine* & regulatur in omnibus ſecundum Inſtituta Religionis ad quam transfertur, cap. *Recolentes de ſtatu Monachorum* ſecundum Navarr. *de Regular. conſ. 61. num. 5. & conſ. 64. per tot.*

Quæ tamen concluſio duas recipit declarationes. Prima eſt: 75
dummodò Regularis ad laxiorem tranſlatus fuerit ob cauſam infirmitatis, debilitatis, complexionis vel aliam ſimilem; ideòque in dubio appoſita ſunt verba illa *ex legitima cauſa*; aliàs enim ſi ob demerita fuerit tranſlatus: jus ſuccedendi non recuperat ſecundum Bart. dicto tractatu *Minorit. diſtinct.* 3. capite 3. in fine, quia inquit: illa abſolutio magis eſt ad pœnam quàm ad præmium; & conſentiunt Jaſ. & Angel. locis citatis.

Secunda declaratio eſt: dummodò hæreditas eidem Regu- 76
lari deferatur poſt tranſitum ad laxiorem, id eſt poſt profeſſionem in ſecunda Religione emiſſam, cùm anteà non dicatur canonicè tranſlatus, cap. *Cùm ſingula*, §. *finali de præbendis, lib. 6.* Navar. *conſilio 61. Quidam Abbas num. 2. de Regular.* Hæreditas enim ante hujuſmodi tranſitum delata, ſiquidem fuerit agnita per conſanguineos, non acquiritur per Regula-

rem poſteà tranſlatum, cùm jam ſit aliàs acquiſita ut deci-
dit Bart. ubi ſuprà cap. 2. Bald. in l. Si alienum, §. In ex-
traneis n. 7. verſ. Secundò facit, ff. de hæredib. inſtituen.
Federic. de Sen. conſ. 26. Felin. hic n. 50. verſ. Et adde
77 quod ſi Frater Minor. & Pariſ. n. 185. Sin autem hæreditas
fuerit quidem delata ad eumdem Regularem ante tranſlatio-
nem, ſed addita non fuerit per venientes ab inteſtato; tunc
quamvis ex perſona illius ſecundum Monaſterium poſſit adi-
re, ut per Feder. dict. conſ. 26. per tot. tamen hæc quæſ-
tio eſt magis dubitabilis, ut patet ex traditis ibi per Feder.
Nicol. de Ubald. loco cit. & Bero. hic n. 550. Ideòque in
propoſita quæſtione conſultò addita ſunt verba illa, In bonis
ſibi poſt tranſlationem delatis, &c.
78 Non obſtant duæ Conſtitutiones Alexan. VI. quæ red-
dunt incapaces ſucceſſionis Regulares tranſeuntes ad Religio-
nem capacem bonorum in communi: nam ambæ ſunt reſtric-
tæ ad Fratres Minores de Obſervantia tranſeuntes ad Ordi-
nem Minorum Conventualium; atque in hunc ſenſum refe-
runtur à Redoan. d. q. 8. n. 38. & à Roder de Regul. to. 2.
q. 128. art. 1. verſ. Advertendum tamen, & ab his, qui
privilegia Mendicantium in compendium redegerunt in ver.
Hæreditas, verſ. Alexander VI. Quod non eſt hoc caſu,
quia Fratres Tertii Ordinis non ſunt Conventuales Minorum
de Obſervantia; ideòque hujus caſûs ſolutio, tanquam non
comprehenſi in Bulla, petenda eſt ex diſpoſitione juris com-
munis, ut notat gloſſ. in c. Conſtitutionem in ver. Proroga-
mus in fin. de Regul. lib. 6. Oldrad. conſ. 22. n. 14.
Præſertim quia Conſtitutiones Alexandri ſpecialem habent
rationem in ſuo caſu, id eſt, facilitatem, & frequentiam
tranſitus Minorum de Obſervantia ad Conventuales ejuſdem
Ordinis, quam ut compeſceret Alexander, interdixit tran-
ſeuntibus ſucceſſionem in bonis ad eos quomodocumque de-
latis; atque ita Conſtitutiones ad hunc caſum non ſunt ex-
tendendæ, ſive verba, ſive rationem illarum conſideremus
ad gloſſ. mag. in fin. in Clem. 1. de ſent. excommun.
79 Quibus tandem accedit, quòd Conventuales dicuntur
Fratres, qui ab antiqua ſua perfectione, & Regulæ Obſer-
vantia declinantes, à Sede Apoſtolica impetrarunt facultatem
bona immobilia in communi poſſidendi, ut patet ex prima
parte Chronicorum Ordinis Minorum, & refert Frater Ludo-
80 vicus Miran. in Manual. Prælat. to. 1. q. 12. art. 1. Fratres
autem Tertii Ordinis ſunt capaces bonorum immobilium in
communi ex Regulæ inſtituto. Undè etiam ex hoc capite po-
tuit moveri Alexander Pontifex ad prohibendam ſucceſſionem
Regularibus tranſlatis ad Conventuales tantum; qui ex vi
Regulæ non poſſent ſuccedere, non autem tranſlatis ad alias
Religiones, quarum inſtituta non prohibent ſucceſſionem.
Et ita reſolutum.
81 Ultimò Quæro, An Societas Jeſu, ejuſque domus,
Collegia & perſonæ ſint verè, & propriè Ordinis Mendican-
tium?
82 Extra controverſiam eſt, Societatem profeſſam, & illius
83 domus, ex ſui natura, non autem ex indulto, ſeu privilegio
eſſe Mendicantes. Quandoquidem ex Regula fundamentali
ad litteram inſerta in Conſtitutione Pauli III. 25 incipien.
Regimini, §. 10. & paulò uberiùs repetita in Conſtitutione
9. Julii III quæ incipit, Expoſcit, §. 11. cautum eſt, ut
infrà, videlicet: Sic voveant ſinguli, & univerſi perpe-
tuam paupertatem, ut non ſolùm privatim, ſed neque etiam
communiter poſſint profeſſi, vel ulla eorum domus, aut Ec-
cleſia ad aliquos proventus, redditus, poſſeſſiones, ſed nec
ad ulla bona ſtabilia, præter ea, quæ opportuna erunt ad
uſum proprium, & habitationem, retinenda, jus aliquod ci-
vile acquirere, rebus ſibi ex charitate donatis ad neceſſarium
vitæ uſum contenti, & in Conſtitutionibus Societatis par. 6.
c. 2. n. 2. ampliùs additur, ut in domibus, vel Eccleſiis red-
ditus nulli, ne Sacriſtiæ quidem aut fabricæ applicati haberi
poſſint, ſed neque ulla alia ratione, ſed in ſolo Deo fiducia
conſtituatur. Quæ verba convincunt Societatem ipſam in
arctiſſima paupertate fundatam eſſe. Id quod affirmat Me-
noch. conſ. 1014. num. 15. Hieronim Gabr. conſ. 28. num.
1. & 2. lib. 1. & complures alii ex recentioribus. Et quam-
vis Societas profeſſa omnimodam habeat adminiſtrationem
redditum Collegiorum, tamen cùm illos in proprios uſus
convertere nequeat, ut diſponitur in formulis primævi inſtitu-
ti, ut ſupra inſerti in præcitatis Conſtitut. Pauli III. & Julii
III. utrobique in §. 11. adeò ut nec Præpoſitus Generalis
poſſit ſuper hoc diſpenſare, ut in Conſtitut. Societatis par.
4. cap. 2. num. 5. hujuſmodi ſuper intendentia, & adminiſ-
tratio mendicitatem non excludit, ut in hac ſpecie obſervat
Hieronimus Gabr. d. conſ. 28. num. 2. verſ. Nec repugnat.
Quare cùm Societas profeſſa ex regula redditibus careat, ei-
que victum præbere ſoleat incerta mendicitas: hæſitari non
poteſt, quin verè & naturaliter illi conveniat definitio Men-
dicantium, quæ habetur in c. unic. §. Confirmatos, de relig.
domib. lib. 6. ut infra latiùs explicabitur, & conſequenter
hac in parte Declaratoria Pii V. de qua infra in 6 fundamento,
in alium ſenſum detorqueri non poteſt, ut ex pluribus dedu-
cit Rota coram Buratto deciſ. 2. t. 5. nu. 1. & ſeqq. cùm 84
præſertim eadem Societas adhuc in puritate regulæ perſeve-
ret, quippè quæ in Domibus Profeſſorum, vel eorum Eccle-
ſiis ceſſit juri ſuo, & renunciavit conceſſioni Concilii Tri-
dentini, de qua in cap. 3. ſeſſ. 25. de regular. ut ex Patri-
bus Societatis referunt Molin. de juſt. & jur. tract. 2. diſp.
139. col. 2. & Thom. Sanch. in Decalog. to. 2. lib. 6.
c. 18. n. 11.
Idemque per omnia dicendum eſt de Coadjutoribus for- 85
matis. Tum quia ut diſponitur in Conſtitutionibus Societatis
par. 6. cap. 2. num. 4. Coadjutores quamdiù in Domibus
erunt, quæ ex eleemoſinis vivunt, & ipſi eodem modo vi-
vent: undè & illis propriè convenit Mendicantium definitio
de qua in d. §. Confirmatos. Tum quia Declaratoria Pii V.
hos quoque Coadjutores complectitur.
Itaque punctum concertationis reſtringitur ad Collegia & 86
Scholaſticos in eis degentes. Ratio dubitandi eſt, quia ex pri-
mævo Inſtituto, ut præfertur, inſerto in præcitatis Bullis
Pauli §. 11. & Julii §. 10. Societas poteſt habere in Univer-
ſitatib. Collegium, ſeu Collegia habentia redditus, cenſus,
ſeu poſſeſſiones uſibus & neceſſitatibus ſtudentium applican- 87
das. Ergò Collegium & ſtudentes non ſunt Mendicantes,
quia ut definitur in dict. cap. unic. §. Confirmatos de relig.
domib. lib. 6. Mendicantes ſunt, quibus ad congruam ſuſten-
tationem redditus, aut poſſeſſiones habere profeſſio, ſive re-
gula quælibet interdicunt ſed per quæſitum publicum tribuere
victum ſolet incerta mendicitas & notat gloſſ. 2. in cap.
unic. de exceſſ. Prælat. lib. 6. & in cap. Quorumdam in ver.
Mendicantium, de elect. eodem libro, & Doctores paſſim. vel
certè dicuntur Mendicantes, qui ex Regula, vel Conſtitu-
tionibus non poſſunt habere proprium etiam in communi, 88
ſecundum Calderin. conſ. 17. de Regular. & eſt expreſſum
in Conſtitutione II. Bonifacii VIII. inferiùs adducenda.
Habent enim pro dote mendicitatem, ut inquit Gemin. conſ.
40. num. 7. verſ. Hoc eodem probat. Cùm igitur Collegiis
& eorum Scholaſticis non competat definitio Mendicantium
utique nec definitum, §. 1. 27. qu. 2. Calder. dicto conſ.
17. ubi hoc argumento conſuluit Ordinem Servorum non
eſſe ex Mendicantibus.
Nec tollit obicem, quòd omnimoda gubernatio, & ſuper
intendentia ſuper dicta Collegia ſit penes Præpoſitum, vel
Societatem. Quoniam hoc non impedit; quin dominium
reddituum & poſſeſſionum remaneat penes Collegia, cùm
totum & integrum inſumere debeant in Scholarium neceſſi-
tates, & nihil prorsùs in uſus proprios convertere valeant,
ut in prædictis Conſtitutionibus, d. §. 10. & 11. Atque
ita Præpoſitus Generalis eſt nudus & ſimplex miniſter, non
Dominus ad text. in l. Si quis Titio, & ibi Bald. 2. & 3.
& Doctores, ff. de leg. 2. Menoch. conſ. 66. num. 16. verſ.
Secundo. Exemplo tutoris, qui bonorum pupillarium omni-
modam habet adminiſtrationem, dominio tamen penes pu-
pillum remanente, ut l. Obligari, ff. de autor. tutor cum
multis ſimilibus. Ideòque in litteris Pii IV. incipien. Exponi
nobis, Domus Probationis, & Collegia Societatis dicuntur
habere, vel poſſe habere bona ſtabilia juxta regularia illius 89
inſtituta; habere enim propriè quis dicitur jure dominii, l.
Habere, ff. de ver. ſignific. Nolo, §. Nulli liceat in Socie-
tate noſtra & cap. Non dicatis 12. qu. 1. Buratt. dict. dec.
245. num. 7.
Et augetur difficultas, quia Scholaſtici in Societate ne-
dùm ſunt capaces bonorum in communi, ſed etiam in par- 90
ticulari: nam ut habetur in Conſtitutionibus Societatis par.
6. cap. 2. num. 11. in declarat. litt. H. poſt votum pauper-
tatis poſſunt retinere dominium bonorum ſuorum conſcio,
& approbante Superiore; quod videtur repugnare non ſolùm
mendicitati, ſed etiam paupertati religioſæ, ut in d. §. Nulli
liceat, & expreſſiùs in c. Cùm ad Monaſterium §. Nec æſti-
met Abbas de ſtat. Monachorum.
Cæterum etſi præmiſſa primo intuitu valdè urgeret videan- 91
tur, exiſtimo tamen pro veritate omninò tenendum eſſe,
Collegia & Scholaſticos eſſe verè & propriè Ordinis Men-
dicantium ex fundamentis infraſcriptis. Et primò, una &
eadem religio non poteſt ſimul eſſe diverſorum Ordinum
Clem. 1. & ibi Cardinal. num. 10. verſ. Et probat ratio, de
elec. c. Recolentes, §. Cæterum, de ſtatu Monachor. alioquin
Religio non eſſet una, ſed multiplex. c. Loquitur Domi-
nus 24. q. 1. ſed Scholaſtici unà cum Coadjutoribus for-
matis & ſolemniter poſſeſſis ſunt & eadem Religio & So-
cietas, ut patet in ejus Conſtitutionibus par. 1. c. 1. n. 1. 92
ubi ſic legitur. Scholaſtici, approbati etiam modo quodam in-
teriore, quam admiſſi ad probationem, in corpus Societatis
cooptantur & ibi in declarationibus litt. A Societatis nomen
dicitur contineri cum Profeſſis & Coadjutoribus formatis etiam
Scholaſticos approbatos & immediatè ſubjungitur, ex his enim
tribus partibus Societatis corpus conſtat. Ergò Scholaſtici non
poſſunt eſſe alterius Ordinis quàm ſint Coadjutores formati
& profeſſi, de quibus non controvertitur, quia ſint Ordi-
nis Mendicantium.

93 Et confirmatur, quia Ordines Mendicantes à non Mendi-
cantibus differunt ſpecie, Clem. Ut profeſſores & ibi gloſſ.
in ver. Quoſlibet de regul. c. unic. in princ. ibi, diverſorum
Ordinum, præcipuè Mendicantium, de relig. domib. lib. 6.
gloſſ. in c. Conſtitutionem, in ver. Religionibus de Regul. eo-
dem lib. & admittunt ſcribentes omnes hic Mendicantes enim
ad vitam activam, Monaſtici verò & non Mendicantes ad
vitam contemplativam ſunt inſtituti; & Religionum diverſitas
ſumitur ex fine ad quem ordinantur, ut docet S. Thomas
in 2. 2. q. 188. art. 1. & 2. & Joan. Andr. in c. Sanè n. 4.
regul. Ergò fieri non poteſt ut una & eadem Religio & So-
cietas conſtet ex Ordinibus Mendicantium & non Mendi-
cantium, eſſet enim corpus ex diverſis naturis & monſtruo-
94 ſum inſtar Chimeræ & Hippocentauri, quæ licèt ſint ſimi-
lia entibus, tamen non ſunt entia, ut ait Bald. conſ. 9. in
fin. n. 8. verſ. Et ad clariorem lib. 1. Nec talis dici poſſet
Societas, ſed potiùs diſſocietas, cùm rationi repugnat, ut
homines diſparis profeſſionis, vel ordinis ſimul ſocientur,
ut legitur in dicta Clem. 1. de elect. Et quamvis in Socie-
tate quidam mendicent, ut Profeſſi & Coadjutores, qui-
dam verò ſtudiis vacantes actu non mendicent; hinc ta-
men diſſormitas Ordinis non inducitur: nam ſicut in cor-
pore humano eſt membrorum varietas per diverſa officia,
quia non omnia membra eumdem actum habent & tamen
idem eſt corpus, ut c. Singula 89. diſt. ita in corpore Socie-
tatis, quamvis diverſa ſint Scholaſticorum & Profeſſorum
miniſteria, unum tamen eſt corpus, una Societas mendicans
& unus Ordo, ad quod facit optimè d. c. Loquitur 34. q.
1. & Extravag. Unam ſanctam, de major. & obed. & pro-
batur clariſſimè in Conſtitutione II. Bonifacii VIII. quam
infrà adducemus in reſponſione ad objecta.
95 Secundò, ad dignoſcendum cujus naturæ ſit Univerſitas,
96 vel Societas, inſpici debet natura majoris partis; ideòque
Collegium, in quo ſimul ſunt Clerici & Laïci, ſi major
pars ſit laicorum cenſetur laicale & è converſo quia major
pars trahit ad ſe totum, l. Quod major, ff. ad municipal.
& tenent Bart. in fin. n. 15. ff. de Colleg. illicit. Abb. in
cap. Ex litteris n. 3. de Conſtit. Covarr. pract. quæſt. cap.
36. num. 5. verſ. Tertiò. Similiter Univerſitas mixta aſſumit
97 naturam à potentiori, ſeu digniori, cap. Quod in dubiis,
de Conſecr. Eccleſ. vel altar. Abb. per illum textum, in
c. De jure in 1. notab. v. Item ex hoc, de jurepatr. Undè vide-
mus Collegium, quod mixtum eſt Doctorum Juris Canonici &
Juris Civilis, judicari Collegium Canoniſtarum, ut per Abb.
loco proximè citato & Lambert. in tractat de jurepatr. lib. 1.
par. 2. in 4. q. art. 3. n. 2. Sed in Univerſitate Societatis
Jeſu duæ ex tribus partibus, proculdubio ſunt Mendicantes,
nempè profeſſi & Coadjutores formati, ut ſuperiùs oſten-
ſum eſt. Item hæ duæ tertiæ partes ſunt abſque dubio po-
tentiores & digniores, quia Scholaſtici ſunt tertiæ claſſis,
Coadjutores ſecundæ, Profeſſi primæ, ut patet in ejus Con-
ſtitutionibus, cap. 1. exam. num. 7. & Profeſſi ſunt in So-
cietate præcipui & ipſi tantùm habent votum activum &
paſſivum in electione Præpoſiti Generalis ut part. 5. cap. 1.
litt. A. Ergò tota hæc Univerſitas & Societas cum ſuis
Profeſſis Coadjutoribus & Scholaſticis cenſetur Ordinis Men-
dicantium, cùm præſertim hoc caſu ſit etiam favorabilius,
ut major & dignior pars trahat & non trahatur, Put. deciſ.
157. lib. 3.
98 Tertiò, Caput Societatis, id eſt, Præpoſitus Generalis,
eſt verè & non fictè Mendicans, ut explicitè declaravit Pius
V. in Conſtitutione, de qua infrà in 6 fundamento. in il-
lis verbis: Illam ſcilicet Societatem, & illius Præpoſitum,
&c. verè, & non fictè Mendicantes fuiſſe, eſſe & fore.
Ergò non ſolùm Profeſſi & Coadjutores, ſed etiam Capiti
ſubjecti ſunt naturaliter Mendicantes, quia membra ſunt illius
naturæ, cujus eſt caput, l. Cùm in diverſis ff. de relig. &
ſumpt. funer. c. Cùm liceat de præſcr. Cagnol. in proœm. Di-
geſtorum num. 22. & in terminis Gabr. d. conſ. 28. num. 7.
& 8. lib. 1. Alioquin Præpoſitus Generalis non eſſet caput
Ordinis, ſed caput Ordinum & Scholaſtici & Profeſſi cum
Coadjutoribus eſſent duo corpora ſub uno capite, quaſi
monſtrum, l. Extrav. Unam ſanctam, verſ. Igitur de ma-
jor. & obed. c. Quoniam de offic. ordin.
99 Quartò, ſi Collegia Societatis eſſent Ordinis non Mendi-
cantium, non liceret Profeſſis & Coadjutoribus ad illa tran-
ſire,, ut ibi officia & adminiſtrationes aſſumerent: hoc
enim eſſet contra Concilium Viennenſe in Clem. 1. de Re-
gular. cui in Conſtitutionibus Societatis non reperitur de-
rogatum, prout requiritur, cap. Ex parte, de Capell. Mo-
nach. Oldrad. conſ. 326. numer. 1. Sed conſequens eſt
falſum, quia ut habetur par. 4. earumdem Conſtitutionum cap.
2. num. 1. Declarat. litt. F. & Coadjutores & Profeſſi poſ-
ſunt tranſire ad Collegia, ut ibi ſint Adminiſtratores, Con-
cionatores, Lectores, Confeſſarii, Viſitatores & ſimiles.
Ergò & antecedens.
100 Quintò, religioſi non ſortiuntur naturam & denomina-
tionem ex medio, ſed ex fine ad quem tendunt, ut per
D. Thomam in 2. 2. quæſt. 188. art. 1. in corpore, Joan.
Andr. in d. cap. Sanè num. 4. de regul. Cardin. in Clem. 1.
num. 13. de elect. Ideòque Novitii, licèt non ſint Mona- 101
chi, aut Regulares cum effectu, cùm adhuc ſæculo non
renunciaverint, tamen quia tendunt ad profeſſionem, appel-
lantur religioſi, cap. Religioſo, §. Quamvis autem, de ſent.
excommun. lib. 6. Cardin. in d. Clem. 1. num. 2. & 5.
Rebuff. in Prax. tit. de diſpenſat. cum regul. num. 23. &
patet ex notatis per Hoſtienſ. in cap. Statuimus, num. 4.
verſ. Nec obſtat, de regul. & per gloſſam magnam in cap.
Beneficium poſt med. verſ. Item talis, eodem tit. lib. 6. ubi
ait Novitios eſſe religioſos licèt revocabiliter. Scholaſtici
autem Societatis non ſunt in Collegiis, ut ibi perpetuò ma-
neant, ſed tanquam in via ad Societatem profeſſam. Colle-
gia enim inſtituta ſunt, ut ſint Seminarium Societatis, ut
dicitur in præallegata Bulla Julii III. §. 10. Idcircò enim
admittuntur, ut poſtquam docti evaſerint in Societatem in-
gredi & Profeſſi, vel Coadjutores eſſe valeant. Ideòque elap-
ſo tempore probationis emittunt tria vota ſimplicia, pauper-
tatis, caſtitatis & obedientiæ cum promiſſione ingrediendi
Societatem, vel ut Coadjutores, vel ut Profeſſi, quemad-
modum expreſsè diſponitur in Conſtitutionibus Societatis,
cap. 1. exam. n. 10. Igitur Scholaſtici, quamvis in Collegiis
habeant redditus in communi, tamen cùm ſint ibi quaſi in
via & in fieri ut inquit Suares de Relig. tom. lib. 1. cap. 2.
num. 17. meritò ab ipſa Societate Profeſſa & Mendicante,
ad quam tendunt, naturam & denominationem aſſumunt fa-
cit text. in leg. Si is qui quadraginta, §. Quædam, ibi,
propriam formam, quæ ex conſummatione contingit, ff. ad
leg. Falcid. & in leg. Stipulatio, §. Opus, ff. de oper. novi
nunciat.
Sed objicies, argumenta ſuperiùs propoſita concludunt 102
quidem Scholaſticos eſſe Mendicantes, ſed non Collegia,
quæ redditibus abundant. At reſpondetur hanc diſtinctionem
ineptam eſſe, quia dum Canones, Concilia & Conſtitu-
tutiones Apoſtolicæ loquuntur de Religionibus. Ordinibus,
Societatibus, Eccleſiis, Monaſteriis, Domibus & Collegiis
Mendicantium, non accipiunt hæc nomina materialiter pro
ædificiis; hoc enimmodo non ſunt materia capax ſumen-
di victum ex Mendicitate, quia ſunt quid inſenſatum, quod
quidem nec capere, nec velle poteſt, ut formaliter ait
Bald. in Authen. Ingreſſi, num. 75. C. de Sacroſanct. Eccleſ.
& Anchar. in Clem. Exivi numer. 6. verſ. Prætereà, aut
tu ſumis Eccleſiam pro edificio, de verbor. ſignificat. Rurſùs
non accipiunt hæc nomina, prout ſunt unum, non ſimplici-
ter, ſed aggregativè, quo ſenſu Collegium dicitur quaſi
in unum collectum, & eſt Societas Collegarum, in uno
honore poſitorum. quia hoc modo ſunt perſona ficta, ſeu
repræſentata, l. Mortuo, ff. de fidejuſſor. non autem perſona
vera, quæ eſt creaturæ rationalis individua ſubſtantia, ut
egregiè declarant Joan. Monach. & Joan. Andr. in cap. Ro-
mana num. 9. de ſent. excomm. lib. 6 ac proindè Religiones
Societates, & Collegia ſic accepta, cùm ſint quid abſtractum
& præſcindens à ſingularibus hominibus, propriè dici non
poſſunt Mendicantia; quia illis non convenit Mendicantium
definitio, de qua in dict. cap. un. §. Confirmatos de relig.
domib. lib. 6. Impoſſibile enim eſt, ut ad neceſſariam ſuſten-
tationem victum ſumant ex incerta mendicitate tanquam res
inanimatæ, ut notat Archid. in d. cap. Romana num. 5. ver.
In univerſitatem, Oldrad. conſ. 65. in fin. verſ. Punitur pœ-
nis, Federic. de Sen. conſ. 15. num. 6. verſ. Eodem modo,
Turrecrem in cap. In criminalibus num. 1. 5. qu. 3. & ſi hoc
modo acciperentur, nulla religio eſſet Mendicans in Eccleſia
Dei Igitur Canones & Concilia & Bullæ neceſſariò uſurpant 103
ſupraſcripta nomina pro perſonis ipſis & quæ inſimul Ordi-
nem vel Societatem, aut Collegium conſtituunt, gloſſ. in
l. Sicut, §. fin. in ver. Non debetur, verſ. Quia Univerſi-
tas nihil aliud eſt, niſi ſinguli homines, ibi qui ſunt, ff. Quod
cujuſque univerſ. nom. Anchar. conſ. 158. Ex narratis num.
12. verſ. Ita è converſo, Bart. in his terminis in leg. 1. num.
4. & 5. cod. de conduct. & Procur. lib. 11. nam ipſis tan- 104
tùm poteſt ad ſuſtentationem præbere victum incerta men-
dicitas ad præſcriptum d. §. Confirmatos. Cùm actus & paſ-
ſiones, quæ in facto conſiſtunt, ſint ſingulorum non autem
Collegii vel Univerſitatis, ut in his terminis dixerunt Gemin.
& Præpoſ. in cap. Sicut ver. 7. qu. 1. relati à Philippo pro-
bo in addit ad Monach. in d. c. Romana: num. 5. verſ. Ut
veniamus, de ſent. excomm. lib. 6. & Silveſter in ver. Ex-
communicatio 1. num. 10. Ideòque jura, ut plurimùm non
dicunt Ordinem Mendicantem, ſed Ordinem Mendicantium
ſcilicet perſonarum Mendicantium, prout loquitur text. in
cap. Conſtitutiones, ibi, ad aliorum Mendicantium Ordines
de regul. lib. 6. Concilium Viennenſe in Clem. 1. ibi, Ad
non Mendicantium Ordinem, de elect. & Concilium Trid.
in cap. ult. ſeſſ. 25. de regul. ibi, cujuſcumque Ordinis Men-
dicantium, vel non mendicantium.
Prætereà etiamſi Collegii nomen ſumatur ex univerſo & 105
aggregativè, prout eſt collectio, plurimùm tamen aſſumit
naturam à perſonis, ex quibus componitur. Undè ſi Colle-

giales ſunt Mendicantes neceſſe eſt ut Collegium ſit Mendicans, ut optimè per Innoc. *in cap. Dilecta num. 9. de exceſ. Prælat.* & Dec. *in cap. Ex litteris numer.* 20. & 21. *de Conſtit.*

Ac demùm cùm Collegia Societatis ſint regularia oportet ut ſint alicujus Regulæ, vel Ordinis; & cùm ſint pars integralis & membra Societatis utcumque divitiis affluant, neceſſe eſt ut ſint illius Ordinis, cujus eſt Societas: alioquin daretur una Religio & unus Ordo diverſorum Ordinum quod implicat contradictionem & aliæ ſequerentur abſurditates de quibus in præcedentibus fundamentis. Hinc cùm quidam Epiſcopus & Capitulum conquererentur apud Sac. Congregationem Concilii quod Moniales Ordinis Mendicantium nollent vigore ſuorum privilegiorum ſolvere decimas, quas anteà ſolvere ſolebant, & capitulum pro ſe allegaret dictas Moniales eſſe divites, multaque bona poſſidere. In libris publicis S. Congregationis reperitur ſic adnotatum. Sanctiſſimus non movetur iſtis divitiis. Satis eſt ut ſint Ordinis Mendicantium.

106 Sextò principaliter hanc controverſiam, ni fallor, apertè diremit Pius V. *in Conſtitution.* 131. incipien. *Dùm indeſeſſæ.* Quod ut evidentiùs appareat, ante omnia obſervandum eſt eam Conſtitutionem eſſe declaratoriam. Quod patet, tum quia utitur verbo, *Declaramus*, quod æqualiter determinat omnia præcedentia ex reg. *l. jam hoc jure*, §. *Sed ſi*, & ibi Bart. *num.* 1. *ff. de vulgar.* Et quamvis adjiciat etiam verbum, *Sancimus*, nihilominùs hoc ideò facit, quia licèt ſit declaratio, tamen eſt Conſtitutio; undè perindè eſt, ac ſi dixiſſet, declarando ſancimus, ut penè per Gemin. *conſ.* 72. *num.* 1. *verſ. Contrarium.* Tum quia Conſtitutio dicit Societatem & illius perſonas verè & non fictè Mendicantes fuiſſe eſſe, & fore: ſi enim ante Bullam fuerunt verè Mendicantes: Ergò Bulla non eſt novi juris, ſeu privilegii inductiva, quia ſic non reſpiceret præteritum, *cap. ult. de Conſtit. l. Leges la ſeconda, C. de legibus*, ſed eſt juris præexiſtentis declarativa, de cujus natura eſt, ut retrotrahatur ad principium actûs declarati, ut in Aut. *De fil. ante dotal. inſtrum. nat.* §. 1. Dec. *in d. cult. de Conſtit. num.* 44. Rot. *deciſ.* 17. *num.* 32. *par.* 4. *recent.* Declaratio enim novum jus non inducit, ſed quod priùs latebat, manifeſtat, *l. Hæredes palam* §. *Quod verò*, & §. *Sed etſi notam*, *ff. de teſtam.* plenè Philipp. Prob. *Ad Monach. in cap. Volentes num.* 1. *de priv. lib.* 6. exemplo ejus, qui excutit ſpicas, qui novam ſpeciem non facit, ſed eam, quæ eſt detegit, text. *in l. Adeò* §. *Cùm quis, de acquirere domin.* Fulgoſ. *conſ.* 157. *in fin. verſ. Ad ſecundam.*

108 Hoc poſito, Conſtitutio Pii V. tria facit. Primò aſſerit Societatem eſſe Mendicantem, quippè quæ ex ejus inſtituto, & Conſtitutionibus Apoſtolica autoritate confirmatis, bona ſtabilia poſſidere nequit, ſed incertis eleemoſinis, fideliumque largitionibus & ſubventionibus vivit. Secundò dicit id poſſe aliquando in controverſiam deduci ex eo, quod dicta Societas Collegia habeat ſecum adjuncta. Tertiò ad hujuſmodi ambiguitatem amputandam in §. 2. declarat per hæc formalia verba: *Illam*, id eſt, *Societatem*, & illius Præpoſitum, ac ſingulas perſonas Societatis hujuſmodi verè, & non fictè Mendicantes fuiſſe, eſſe & fore, &c. declaramus.

109 Quibus ita ſe habentibus oſtenditur apertiſſimè non tantùm Profeſſos, & Coadjutores, ſed etiam Scholaſticos ex Bulla fuiſſe declaratos verè, & naturaliter Mendicantes. Primum enim cùm Pontifex hoc expreſsè declaraverit de Societate ipſa; utique hoc idem implicitè declaravit etiam de Scholaſticis; quia cùm ipſi ſint pars integralis ipſius, & unà cum Profeſſis, & Coadjutoribus unum corpus Societatis conſtituant, ut oſtenſum eſt ſuprà in primo fundamento: una, & eadem Societas non debet diverſo jure cenſeri, *c. Cognovimus* 12. *quæſt.* 2. *c. Cùm in tua, de decim.* Gabr. *d. conſ.* 28. *n.* 8. *lib.* 1. Separatis enim partibus, ex quibus Univerſitas Societatis conſtat, Univerſitas Societatis intelligi non poteſt, dicit textus *in leg. Eum qui ff. de uſucap.*

Et eò magis, quia Collegia in Conſtitutione dicuntur adjuncta Societati. Ergò ſortiuntur naturam, & inſtituta Societatis, cui adjuncta ſunt, ut eſt textus clarus *in c. Recolentes*, §. *Cæterùm*, ibi *in Societatem Ordinis aſſumpta, de ſtatu Monachor.* & quæ Religioſis adhærent, religioſa ſunt, *l. Religioſis, ff. de rei vendicat.* per quem textum Hoſtienſ. ſupracitatus *in* 5. *fundamento num.* 101. firmavit etiam Novitios eſſe Religioſos.

Præterea Pontifex non modò Societatem, ſed etiam ſingulas illius perſonas declaravit eſſe Mendicantes. Hæc autem verba includunt etiam Scholaſticos, cùm negari non poſſit, quin & ipſi ſint perſonæ Societatis, ut ſimiliter patet ex dictis ſuprà *in primo & ſecundo fundamento.* Præſertim ponderando illud univerſale diſtributivum, *ſingulas*, quod ex ſui natura ita includit omnes, ut ne unus quidem cenſeatur excluſus, *c. In cauſis*, & ibi Joan. Andr. *num.* 5. *de elect.*

110 Ad hæc Conſtitutio *in fin.* §. 1. loquitur de Societate, pro ut habet adjuncta ſecum Collegia. Ergò dum poſteà in §. 2. declarat illam eſſe Mendicantem, ſub relativo, *illam*, intelligitur repetiiſſe nomen Societatis ſimiliter, prout habet Collegia adjuncta, ad text. *in l.* 1. *Pluribus in princ. ff. de verbor. obligat* Rota *deciſ.* 687. *verſ. Et denotat relativum illud par.* 2. *recent.*

Et eodem modo ſequentia verba, perſonas Societatis hujuſmodi referri debent ad Societatem eo modo, quo de ipſa ſuperiùs facta fuit mentio, cùm dictio, *hujuſmodi*, ſit relativa præcedentium cum ſuis qualitatibus, Bart. *in l. Si quis ſervum*, §. *fin. num.* 1. *ff. de leg.* 2. Alexan. *conſ.* 141. *num.* 1. *verſ. Ponderandum lib.* 2. ſed ſuperiùs facta fuit mentio Societatis habentis adjuncta Collegia. Ergò verba illa, *perſonas Societatis hujuſmodi*, intelligi debent de perſonis Societatis itidem habentis adjuncta Collegia, & ſic etiam de Scholaſticis, prout arguit Suarez *de relig. lib.* 4. *c.* 4 *n.* 11. *verſ. Imò quod.*

Ac demum Pius V. præmiſit ſuæ intentionis eſſe amputare 111
ambiguitatem, quæ oriri potuiſſet ex eo, quòd Societas Collegia habeat ſecum adjuncta. Hanc autem ambiguitatem planè non ſuſtuliſſet, niſi declaraſſet Societatem univerſam, & ſic etiam Collegia, & Studentes eſſe Mendicantes. Ergò cenſeri debet ſic declaraſſe, cum hæc fuerit illius mens & cauſa finalis in proœmio Conſtitutionis expreſſa: quæ regulat totam diſpoſitionem, lege 1. *ff. de origine Juris* & lege finali *de hæreſ. inſtitutione.* Bartolus in lege *Cùm ii num.* 4. *ff. de tranſact.*

Non obſtat ſi dicatur, Conſtitutio Pii V. in §. 2. ubi declarat Societatem eſſe Mendicantem: de Collegiis nullam facit mentionem; ſed de Præpoſito & perſonis duntaxat. Poſteà verò in §. ſequenti ubi declaravit Societatem potiri exemptionibus ac privilegiis Mendicantium; meminit etiam de Collegiis: undè ex hac diſtinctione argui poteſt, ut in prima parte noluerit Collegia comprehendere; nam ſi voluiſſet, expreſſiſſet ſicut expreſſit in ſecundo argumento legis unicæ, §. *Sin autem ad deficientes, codice de caduc. tollend. cum ſimil.*

Id, inquam, non obſtat; nam præter alias ponderationes conſidero Pontificem in prima parte de domibus & Collegiis non meminiſſe, quia ibi declaravit quinam ſint Mendicantes; hoc autem convenit perſonis tantùm quibus præbet victum incerta mendicitas; non autem domibus & Collegiis, quia domus ſunt quid materiale & inſenſatum; & Collegia non ſunt perſona vera, ſed ficta ſeu repræſentata, ut fusè oſtenſum eſt ſuprà in quinto fundamento, *verſiculo Sed objicies.* At verò in ſecunda parte ubi declaravit Societatem comprehendi in diſpoſitionibus & privilegiis aliorum Mendicantium; ideò expreſſit etiam domus & Collegia, quia diſpoſitiones & privilegia hujuſmodi conveniunt etiam rebus, ut patet in privilegiis realibus, cap. 1. 2. & *per tot.* 25. *quæſt.* 2. Alexander *conſ.* 85. *num.* 3. *lib.* 1. Undè ex hac diſtinctione non licet arguere, ut Collegia non ſint Ordinis Mendicantium: quòd ex eo etiam convincitur manifeſtè, quia eadem diſtinctio fit in domibus de quibus Conſtitutio meminit in ſecunda parte & non in prima: tamen certum eſt domus hujuſmodi eſſe Mendicantes, ut conſtat ex dictis ſuprà in principio: ergò ſicut argumentum à ſeparatis hoc caſu non procedit in domibus, ita nec in Collegiis; cùm æqualis debeat eſſe determinatio, dictâ lege *Jam hoc jure, ff. de vulgar.*

Quare etiam Collegia & Scholaſticos Societatis Jeſu eſſe Mendicantes, jure optimo cenſuerunt non modò Autores & Patres ipſius Societatis, ut Suarez loco ſuprà citato & Thomas Sanchez *ſuper Decalog. to.* 2. *lib.* 6. *cap.* 7. *num.* 117. *circa med. verſ. Et non ad ſolos Profeſſos*: dicens ita Pium V. declaraſſe; ſed etiam Autores extra Societatem, ut Hieronimus Gabriël *in præcitato conſilio* 28. *num.* 8. & *ſequentibus lib.* 1. Menoch. *dicto conſilio* 1014. *num.* 14. Rodriquez *in Summa Hiſpanica parte* 4. *cap.* 113. *numero* 1. *poſt med.* & plures alii recentiores.

Ex prædictis patet ſolutio ad objecta; nam etſi Collegia 112
habeant redditus & poſſeſſiones pro neceſſitatibus Studentium; hinc tamen non ſequitur ut non ſint Ordinis Mendicantium, ut ex dictis conſtat præcipuè in primo & ſecundo fundamento; nec adverſatur textus in cap. unico, §. *Confirmatos de Religioſis domibus lib.* 6. in quo vis tanta conſtituitur; quin potiùs in oppoſitum retorquetur; nam textus definit Mendicantes eſſe quibus habere redditus vel poſſeſſiones regula
interdicit; regula autem non dicitur reſpectu alicujus membri 113
ſeu partis integralis, ſed reſpectu totius corporis Religionis; non enim dicitur regula hujus vel illius Conventûs, ſed dicitur regula Prædicatorum & regula Minorum, ut in capite
Exiit, §. *Regula & vita Minorum de verborum ſignificatione* 114
lib. 6. & conſequenter licèt aliquod membrum habeat reditus: non tamen propterea dicitur Ordinis non Mendicantis; ſi Ordo ipſe ex regula ſit Mendicans, ut per Gabriëlem *dicto conſilio* 28. *num.* 4. & *ſequentibus lib.* 1. qui intellectus deſumitur evidenter ex Conſtitutione II. Bonifacii VIII. quæ Incipit *Ad conſequendam gloriam in Bulla to.* 1. *pag.* 140. ubi Bonifacius in §. 3. *Illos Ordines*, inquit, *intelligi volumus in*

paupertate fundatos: qui ex Regula vel Conſtitutionibus ſuis extra ſepta Eccleſiarum, Monaſteriorum ſuorum vel Officinam eorum & clauſuram ipſorum nullas debent poſſeſſiones habere. Quòd ſi aliquis de Ordinibus ipſis poſſeſſiones in aliquibus membris ſuis habere; in aliis verò non habere noſcatur: eum quoad Ordinationem & inhibitionem hujuſmodi prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus. Hæc ibi. Ecce igitur etiam membra quæ habent poſſeſſiones adnumerari inter Mendicantes, quandò ex regula vel Conſtitutionibus Ordo ipſe poſſeſſiones habere prohibetur.

Quod comprobatur etiam exemplo; nam infirmariæ ſeu valetudinaria Fratrum Minorum Sancti Franciſci poſſunt habere annuos redditus pro neceſſitatibus infirmorum; neque id repugnat regulæ, ſi vera eſt opinio Joannis de Anania *conſ.* 20. *num.* 3. *verſiculo Circa tertium*, relata à Rodriquez *quæſt. Regular. tom.* 2. *quæſt.* 127. *art.* 4. de quo plenè ſcripſi ſuprà *à num.* 55. *uſque ad num.* 65. & tamen nemo dixerit hujuſmodi infirmarias & Fratres infirmos in eis degentes, non eſſe Ordinis Mendicantium: ergò pariter hoc dici non poteſt de Collegiis Societatis habentibus redditus in communi pro ne-
115 ceſſitatibus Studentium; cùm præſertim poſſidere bona immobilia in communi non repugnet naturæ & eſſentiæ ſtatûs Mendicantium, ut probat Lapus *allegatione* 4. *num.* 2. &
116 *ſequentibus*, ubi firmat Mendicantes eſſe qui ex fundatione ſuæ regulæ non habent redditus ad congruam ſuſtentationem: licèt de facto vel ex privilegio non mendicent, quia etiamſi ex privilegio ſcripto ſint habilitati ad poſſeſſiones: non tamen ſunt habilitati ad alia nec liberati ab aliis Juribus quæ de Mendicantibus loquuntur & ſequuntur Franc. in dicto cap. unico, §. *Confirmatos poſt num.* 2. & *num.* 4. *in fine.* Felin. in hoc cap. *In præſentia num.* 53. *verſiculo Et prædictis adde*
Lapum; & probatur irrefragabiliter ex Decreto Concilii Tri- 117
dentini, cap. 1. *ſeſſione* 25. *de Regularibus* ubi Mendicantes omnes, exceptis Capucinis & Minoribus de obſervantia Sancti Franciſci: habilitantur ad poſſidendum bona immobilia in communi; ſive ſint Mendicantes ex Conſtitutionibus; ſive ex regula per privilegium non mitigata; & nihilominùs Sancta Sinodus eos appellat Mandicantes & pro Mendicantibus ibi agnoſcit; & à non Mendicantibus ibi diſtinguit, cap. ultimo *ejuſdem ſeſſionis.*

Poſtremò non obſtat quòd Scholares poſſint jus & dominium 118
bonorum ſuorum retinere ad tempus Generalis Præpoſiti Judicio præſcribendum. Quoniam hoc objectum percutit ſolummodò proprium in particulari: quod concernit religioſam paupertatem; non autem proprium in communi, quod concernit ſtatum Mendicitatis de quo nunc eſt quæſtio: undè hujuſmodi objectum ſi quid probaret, hoc tantùm probaret: nempè ſcholaſticos Societatis non eſſe Religioſos. Sed abſit ut hoc in controverſiam revocemus, quia Gregorius XIII. in Conſtitutione 89. incipiente *Aſcendente Domino*: non modò in §. 16. declaravit ejuſmodi dominium non obeſſe religioſæ paupertati; ſed etiam in §. 20. & 21. Tria vota Scholaſticorum ſimplicia ſubſtantialia eſſe eaque emittentes, veros Religioſos eſſe decrevit & amplius in §. 24. præcepit ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ: ne quis hoc in controverſiam aut dubium revocare, quocumque modo præſumat.

DE PROBATIONIBUS.

Idem Innocentius III.

CAPUT X.

PEr tuas nobis litteras intimaſti, quòd cùm T. Tiburtinus civis quamdam per ſeptennium habuerit concubinam, nec prolem ſuſceperit interim ex eadem, ac ipſa poſtmodum divertens ab eo, ad ipſum non poſt multum tempus rediiſſet, filium quem reverſa in domum ipſius peperit, ex eo ſe aſſeruit ſuſcepiſſe: & infra, Quia verò mulier illa de dicto T. ſuſcepiſſe R. de quo agitur, primitùs conſtanter aſſeruit: & idem te præfatæ mulieris præcipuè devictus inſtantia, ipſum ſuum filium publicè recognovit, & filius ejus nominatus communiter fuit, & habitus ab ambobus: ejuſdem mulieris poſtmodum juramento in contrarium præſtito non eſt ſtandum: cùm nimis indignum ſit (juxta legitimas ſanctiones) ut quod ſua quiſque voce dilucidè proteſtatus eſt, in eumdem caſum proprio valeat teſtimonio infirmare. Undè apparet per conſequens, quòd prædictus R. Sophiam neptem memorati T. cujus prima facie præſumitur conſobrinus, non poteſt habere aliquatenus in uxorem.

SUMMARIUM.

1 *SI qui nominant aliquem filium & ita communiter reputatur, non creditur alteri eorum juranti contrarium.*

2 *Filiatio etiam ex damnato coitu probatur præſumptivè ex tractatu & nominatione parentum.*
Et diſſolvit Matrimonium cum conſanguinea patris, ibidem verſ. Secunda concluſio.

3 *Filius ex Presbitero & conjugata genitus, ex quo genere ſpuriorum ſit.*
Spurii ex damnato coitu patri non ſuccedunt, nec dicuntur agnati, ſed tantum lineam maternam agnoſcunt ibid. verſ. Tales.
Proles ex Presbitero eſt adeò ſacris Canonibus exoſa ut nec matri ſuccedat.

4 *Filius natus ex concubina, an & quando præſumatur eſſe filius illius, qui eam domi retinebat, ibid. verſ. Secundo idem & num.* 22.

5 *Vulgo concepti finguntur patrem non habere.*

6 *Vulgo conceptus non venit filiorum appellatione etiam in materia, in qua jus naturæ inſpicitur.*
Declaratur, num. 19. & 22.

7 *Impedimentum dirimens matrimonium oritur in gradibus prohibitis etiam inter illegitimos, & natos ex damnato coitu & num. ſeqq. uſque in fin.*

8 *Conſanguinitas, ſeu cognatio eſt quid naturale.*

9 *Cognati undè dicti.*

10 *Conſanguinitas quid ſit.*

11 *Conſanguinitatis vinculum oritur etiam ex complexu infidelium.*

12 *Affinitas eſt quid naturale, & oritur etiam ex copula illicita, & inter infideles.*

13 *Conſanguinitas eſt fortius vinculum, quàm affinitas.*

14 *Diſpoſitio contra filios legitimos, multò magis habet locum in ſpuriis; ſecùs ſi conferat filiis legitimis aliquod beneficium.*

15 *Filii ſpurii etiam nefarii quoad effectum Matrimonii dicuntur conſanguinei, & affines.*